

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ
24

YASAMA YILI
3

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ

22 Ocak 2013 Salı

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ ALT KOMİSYONU
GÖRÜŞME TUTANAKLARI

22 Ocak 2013 Salı

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Millî Eğitim ve Sağlık Bakanlığının toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusundaki çalışmaları hakkında	1:53

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM	1:53
Dr. Sema SANİSOĞLU (Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanı)	1, 30:34, 37:39, 40:41, 43, 47:53
Ahmet ER (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı, İstatistik ve Bilgi Sistemleri Grup Başkan Vekili)	1:15, 17, 19:27, 29
Davut OLGUN (MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı Stratejik Yönetim ve Planlama Grup Başkanı)	2:5, 9:10, 12, 14:19
Binnaz TOPRAK (İstanbul)	3:6, 8:11, 13:15, 17, 19, 21:25, 29, 30:32, 36:37, 42:43, 45:46
Hülya GÜVEN (İzmir)	6:7, 11, 18:19, 33:34, 43, 46:50, 52
Nurgül AKSOY (ASPB KSGEM Aile ve Sosyal	13:14, 20, 47

Politikalar Uzmanı)		
Pınar ÖZEL (Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanı)		19:20, 23:24
Taşkın BABAOĞLAN (Kalkınma Bakanlığı Planlama Uzmanı)		25:26, 49
Mustafa ŞAHİN (Komisyon Uzmanı)		27:28, 39:40
Dr. Zekiye ÇİPİL (Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Temsilcisi)		34, 49
Sebahat TUNCEL	(İstanbul)	35:37, 39, 44:46, 51:52
Gönül Bekin ŞAHKULUBEY	(Mardin)	43

Açılma Saati: 15.21

Kapanma Saati: 17.48

22 Ocak 2013 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.21
BAŞKAN: Alev DEDEGİL (İstanbul)

0

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, çok değerli bürokratlarımız, uzmanlarımız, Komisyon çalışanlarımız; Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bir alt komisyonu olan Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Bütçeleme Alt Komisyonunun toplantısını açıyorum.

Bugün toplantımızın gündeminde Millî Eğitim Bakanlığımızın ve Sağlık Bakanlığımızın toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusundaki çalışmaları yer alıyor.

Öncelikle Millî Eğitim Bakanlığımıza söz vereceğiz. Bana verilen bilgiye göre, Sağlık Bakanlığımız galiba bu konuda bir sunum yapmıyor.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Yapmıyoruz. Biz sadece sorulan sorulara cevap vereceğiz bu konuda.

BAŞKAN – Bakanlığınızın çalışmalarını aktaracak mısınız? Bu anlamdaki çalışmalarını Komisyona aktaracaksınız.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Evet, tabii.

BAŞKAN – Tamam, biz bunu da sunum kabul ediyoruz zaten.

25 Mayıs 2010 tarihinde 2010/14 sayılı Başbakanlık Genelgesi yayımlandı ve bu genelgede kamu kurum ve kuruluşları ve yerel yönetimlerin hazırlayacakları stratejik plan, performans programları ve faaliyet raporlarına kadın-erkek eşitliği yaklaşımını dâhil edecekleri, bu metinlerde istatistiksel veriler ile bilimsel araştırmalar ve bunlar için kullanılacak ödeneklere yer verileceği belirtiliyordu. Biz, kamu kurumlarımızı, Başbakanlık Genelgesi'nin ilgili bu maddesi çerçevesinde yaptığı çalışmaları birlikte değerlendiriyoruz.

Bugün, Millî Eğitim Bakanlığından Sayın Davut Olgun, Sayın Ahmet Er var Strateji Geliştirme Başkanlığından.

Sunumu kim yapacak?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Birlikte yapacağız Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önce kim yapacak? Kim başlayacak?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben arz edeyim: Sayın Davut Bey stratejik planla ilgili hususları, ben de istatistikle ilgili hususları sizlere arz edeceğiz efendim.

BAŞKAN – Peki, o zaman, ben, Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı İstatistik ve Bilgi Sistemleri Grup Başkan Vekili Sayın Ahmet Er'e söz veriyorum.

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri, kıymetli katılımcılar; hepinizi kurumumuz ve şahsım adına saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, geçen hafta da çarşamba günü yine Alt Komisyona bir sunumumuz vardı istihdamla ilgili, dolayısıyla orada Bakanlığımızın kadının istihdamına yönelik yaptığı çalışmaları ben Komisyon üyelerimize arz etmişim efendim. Orada da bazı istatistiki rakamları kullandık. Bugün sizlere tekrar o hususla ilgili arz edeceğim.

Öncelikle, bugünkü konu, 2010/14 no.lu Başbakanlık Genelgesi'ne dayalı olarak stratejik planda yapılan hususlarla ilgili Davut Olgun Başkanımız sizlere sunumu arz edecek. Ondan sonra da ben istatistik hususuyla ilgili kısa bir arz yaptıktan sonra sorularınızı alacağız efendim.

Arz ediyorum.

Davut Bey, buyurun.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

O zaman, şimdi, biz sözü yine Millî Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Stratejik Yönetim ve Planlama Grup Başkanı Sayın Davut Olgun'a veriyoruz.

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı 2009 yılı içerisinde tamamlanarak Kalkınma Bakanlığının uygun görüşünün ardından makam onayıyla 01/01/2010 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur. Kurumumuz stratejik planı, 2010/14 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nden önce hazırlandığı için söz konusu genelge uyarınca işlem yapılamamıştır. Başbakanlık genelgesinden önce hazırlanmış olmakla birlikte, Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı sorun odaklı bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Planda eğitime erişim bakımından cinsiyet ve bölgesel farklılıkları gidermek ve eğitimde fırsat eşitliği en önemli sorun alanları arasında ele alınmıştır.

Tüm çocuklarımızın, kız, erkek, okula erişiminin sağlanması fırsat eşitliğinin sağlanmasının ilk adımı olarak değerlendirilerek; ilköğretimde yüzde 100, stratejik hedef 2,1; ilköğretimde yüzde 98,20 olan net okullaşma oranını plan dönemi sonuna kadar yüzde 100'e çıkarmak; ortaöğretimde yüzde

90'ının üzerinde okullaşma hedefi, stratejik hedef 3,4; 2014 yılı sonuna kadar ortaöğretim okullaşma oranlarındaki bölgesel farklılıkları giderek brüt okullaşma oranını yüzde 90'ın üzerine çıkarmak öngörülmüştür. Özellikle ortaöğretimde kız çocukları için özel bir çalışma yapılabilmesi için...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Brüt okullaşma ne demek?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Arz edeyim efendim ben.

Efendim, şimdi, uluslararası düzeyde kullandığımız...

BAŞKAN – Efendim, usule dair şöyle bir şey rica edeceğim. Tekrar hatırlatma yapıyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok sonradan anlamam da... Devamını... Onun için...

BAŞKAN – Lütfen, mikrofona... Çünkü o zaman kayıtlara geçemiyor, kayıtlara geçemeyince de tutanakların o bölümleri eksik kalıyor. Bunlar değerli sorular, değerli bilgiler. O anlamda, lütfen söz istediğimizde basalım, arkadaşlarımıza da yardımcı olmuş olalım. Cevap veren de söz verilmesini bekleyerek...

Buyurun Hocam, tekrar alalım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Brüt okullaşma ne demek, onu anlamadım.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Milletvekilim, uluslararası düzeyde iki tür okullaşma oranı var: Bir, net, bir de brüt. Netle brütün birbirinden farkı şu, kısaca ben izah edeyim. Nette şu var: Bir kesir düşünelim, pay, kesir çizgisi, payda. Paydada çağ nüfusu var. Yani biz ilkokulu, çağ nüfusunu 6-13 alıyoruz, ilköğretimi. Geçen senekini diyorum, bu sene biraz bu değişecek ilkokul, ortaokul olduğu için. Paydadaki 6-13 yaşındaki çağ nüfusu, yani TÜİK'in açıkladığı çağ nüfusu. Payda sabit, değişmiyor. Paysa nette 6-13 yaşındaki öğrenci sayısı. Yani 6'yla 13 yaşındaki öğrenci sayısı bölü, 6 ila 13 yaşındaki çağ nüfusun net okullaşma oranı. Brüt okullaşma oranında yine payda değişmiyor, payda yine 6'yla 13 yaş arasındaki çağ nüfusu, paydaysa tüm ilköğretimdeki öğrenci sayısı. Bunların içerisinde erken başlamış olan 5 yaşında oluyor, 14 yaşında oluyor, 15 yaşında oluyor ve açık ilköğretimdeki öğrenciler oluyor. Dolayısıyla, brüt, tüm öğrenci sayısı, bölü, çağ nüfusu; net de o kademedeki öğrenci sayısı, örnek verdiğim 6-13'teki öğrenci sayısı, bölü, çağ nüfusu.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu uzaktan eğitim, yani “Evde takip ediyor.” dedikleriniz... Çünkü bu 4+4'le son dört sene öyle olabiliyor ya. Dolayısıyla, onlar istatistiklere, uluslararası istatistiklere “brüt” diye mi geçecek?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bununla ilgili henüz TÜİK'le şu anda bir...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani örgün eğitime katılmayıp da öğretimi evden takip ediyorsa lisenin son dört sınıfını...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet, onları brüt olarak alıyoruz. “Tüm öğrenci sayısı, bölü” diyoruz ya, o kademede eğitim alan tüm öğrenci sayısı, bölü, çağ nüfusu.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu, lise için de öyle yapılacak.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet, öyle olacak, brütlerle katılacak okul Sayın Milletvekilim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tamam, peki.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, devam edin.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Özellikle ortaöğretimde kız çocukları için özel bir çalışma yapılabilmesi için planda bu doğrultuda stratejik hedef 3-5, ortaöğretimde kızların eğitime erişimini daha da artırmak için kız, erkek brüt okullaşma oranlarının arasındaki 8,91 olan farkı 2014 yılı sonuna kadar yüzde 2’ nin altına düşürmek hedefine yer verilmiştir. Bunun yanı sıra, şiddet, aile eğitimi, uzaktan eğitim gibi doğrudan kadın hakları ve kadın-erkek fırsat eşitliğiyle ilgili konular planda stratejik hedef olarak ele alınmıştır. Konuya ilişkin birçok çalışma yürütülmekle beraber örnek olarak uzaktan eğitim ile örgün eğitimden yararlanamayan bireylerin eğitim almaları, ailelere anne-baba eğitimi veya kadına şiddet gibi konularda eğitimler verilmesi, öğrencilerimizin duyarlılığının artırılması için eğitimler, yarışmalar, paneller ve benzeri düzenlenmesi sayılabilir. Bu bağlamda, planda yer verilen hedefler aşağıda belirtilmiştir.

Stratejik hedef 7.2: Güvenli ve şiddetten uzak eğitim ortamları sağlayarak ve şiddet konusunda toplumsal duyarlılığı artırarak okullarda şiddet ve şiddete kaynaklık eden olay sayısını her yıl yüzde 10 oranında azaltmak.

Stratejik hedef 6.1: Örgün eğitim kurumlarıyla, rehberlik ve araştırma merkezlerinde ram bulunan rehber öğretmen açığını karşılayarak psikolojik danışma, rehberlik hizmetlerine tüm öğrencilerin ve ailelerinin erişimini sağlamak.

Stratejik hedef 10.2: Fertlerin yaşam kalitesini yükseltmek üzere sosyal ve kültürel alanlarda açılan kursları plan dönemine kadar yüzde 25 artırmak.

Stratejik hedef 11.1: Örgün eğitim imkânından yararlanmayan bireylerin uzaktan eğitim imkânlarıyla öğrenimlerini tamamlamalarını sağlamak gibi.

Özellikle bunun esas önemli olan noktası, performans programında yer alan kısımları. Çünkü Stratejik Plan’daki hedeflere biz ulaşılıp ulaşılmadığını performans programıyla ve oradaki yapılan faaliyetlerle takip ediyoruz. Yani, performans programındaki faaliyetleri ne kadar gerçekleştirirseniz stratejik planınızı o kadar gerçekleştirmiş olursunuz.

Şimdi, o manada, 2010-2011 ve 2012 ve 2013 yıllarıyla alakalı olarak Performans Programı'ndan bazı veriler size takdim edeceğim. Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2013 yılları arasında yer alan Performans Programı'nda stratejik amaç, ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını AB düzeyine çıkarmak, öğrencileri esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak.

Bununla alakalı, Stratejik hedef 3.4'te, 2014 yılı sonuna kadar ortaöğretimdeki okullaşma oranlarındaki bölgesel farklılıkları gidererek brüt okullaşma oranını yüzde 90'ın üzerine çıkarmak yer almış.

Bununla alakalı performans hedefi ise, 2010 yılı sonuna kadar ortaöğretimde brüt okullaşma oranını yüzde 78'e çıkarmak.

Bununla ilgili yapılması planlanmış olan faaliyetler: Özellikle kız çocukları olmak üzere, Okullaşma Oranlarının Artırılması Projesi. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüz vasıtasıyla bu proje yürüyor.

Burada rakamlar var, bütçe içi ve bütçe dışı rakamlar. Bununla alakalı olarak bütçe içi rakamımız yok, bütçe dışındaki rakamımız toplam 25 milyon 200 bin.

Faaliyet 2'de, Geleceğin Aydın Kızları Projesi Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmüş.

Bütçe içi rakamımız 15 milyon, bütçe dışı rakamımız yok, toplam 15 milyon.

Burada, 2010 yılı genel toplamda performans hedefi, 2010 yılı sonuna kadar ortaöğretimde brüt okullaşma oranını yüzde 78'e çıkarmak; hedefinin altında.

Bunları gerçekleştirmek için özellikle konuyla ilgili olan konularda yapılmış olan harcamaların toplamı 40 milyon 200 bin.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum. Bir dakika lütfen, sunumu burada bir durduralım.

Buyurun hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 2010'a geri dönerseniz, “yüzde 78'e çıkarmak”, “altında” dediniz, ne kadar altında? Yani o hedef ne kadar tutturulmuş?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Milletvekilimiz, şu anda Millî Eğitim Bakanlığının 2011-2012 verilerine...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 2011'i demiyorum, 2010'u diyorum. 2010 yılı sonuna kadar...

BAŞKAN – “Performans hedef 1” diyor ya.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – “Ortaöğretim brüt okullaşma oranını yüzde 78'e çıkarmak...” Şimdi, bunlar konuyor ama mühim olanı...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Milletvekilim, 2010-2011’de...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu hedefler karşılanıyor mu? O önemli.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben sırayla arz edeyim. 2009-2010’da ortaöğretimde brüt okullaşma oranımız 84,19, geçmiş 78’i; 2010-2011’de yüzde 89, geçen sene 2011-2012’de yüzde 92,56. Şu anda Stratejik Plan’daki hedefimizi yakalamışız ve geçmiştiz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bunun neti ne kadardır?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Netleri de arz edeyim efendim: 2009-2010’da net yüzde 64,95, 2010-2011’de 66,07 ve 2011-2012’de 67,37 efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Lise dâhil mi “ortaöğretim” lafına?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – “Ortaöğretim” dediğimiz liseler Sayın Vekilim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben bu yeni tabirleri bir türlü öğrenemedim.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Vekilim, zaten ilköğretimde, şu anda, brütte yüzde 108, nette de yüzde 98,67 ki, ilköğretimde aslında okullaşmayı bitirmişiz, fazla bir sıkıntımız yok. Ortaöğretimde... O da...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani, liselerde net şu anda?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Net geçen yıl 67,37, bu sene tahmin ediyoruz 70’i geçer.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok iyi, güzel.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet efendim.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ben bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederiz.

Şimdi, bu 2010-2013 yılları arasındaki performans programları ve Stratejik Hedef 3.4’te, “2014 yılı sonuna kadar ortaöğretim okullaşma oranlarındaki bölgesel farklılıkları gidererek yüzde 90’ın üzerine çıkarmak.” diyoruz. Hedef 1’de “2010 yılı sonuna kadar yüzde 78’e çıkarmak.” denilmiş. Peki, 2010 yılına kadar tamam, 2013 yılı sonuna kadar ne kadar hedefe ulaşıldı?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Arz ettim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Onu söyledi.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Onu mu söyledi?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben bir daha arz edeyim mi efendim?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – 2013 yılına kadar mı söylediniz? 2010 yılını söylediniz.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Tekrar isterseniz arz edeyim efendim.

BAŞKAN – Evet, lütfen tekrar cevaplayın.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Tekrar arz edeyim efendim. 2009-2010 yılında brüt okullaşma oranımız, orada hedefimiz yüzde 78 olmasına rağmen, yüzde 84,19; 2010-2011’de 89,70; 2011-2012’de 92,56, zaten 2012-2013’de 28’inde TÜİK açıklamasını bekliyoruz. Yani, önümüzdeki hafta pazartesi çağ nüfusu açıklayacak. İnşallah, hemen şubatın ilk haftasında da bu seneki okullaşma oranımızı görürüz efendim.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, tüm çocuklar için değil mi bu hedefler?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ortaöğretimdeki kız-erkek. İsterseniz, kız-erkek ayırımından da bahsedeyim.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Evet, lütfen. Kızlar nasıl özellikle?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben onu arz edeyim efendim.

2009-2010 yılında brüt okullaşma oranlarında erkekler 89,14, kızlarımız 78,97; 2009-2010’da, yani arada baktığımız zaman şöyle yüzde 8’lik bir fark var. Fakat bu fark gittikçe iniyor. Biraz sonra Davut Bey bu hedefle ilgili göstergelerden de bahsedecek. 2010-2011 yılında erkekler yüzde 94,42, kız öğrencilerimiz 84,73. Geçen yıl ise efendim, erkekler 95,68, kızlarımız 89,26. Bu sene de, dediğimiz gibi, önümüzdeki şubat ayında açıklanacak. Kızlarımızın oranı da... Bir örnek daha arz edeyim: Mesela, 1997-1998’de 44,97’ye 60,20’ymiş. Yani, erkeklerin okullaşma oranı yüzde 60’ken, kızlarımız 44,97’de. Gittikçe bu fark kapanıyor ve şu anda son yıla baktığımız zaman brütte 95’le 89 arasındaki fark yüzde 6’lık bir dilime düşmüş. Dilim gittikçe açık kapanıyor efendim.

BAŞKAN – Evet, bildiğimiz kadarıyla da zaten -uluslararası özellikle- veriler işlenirken de artış değil de aradaki makasın kapanması çok önemseniyor, o şekilde sıralamaya giriyor. Yani, kızların okullaşma oranındaki artıştan ziyade, erkek çocuklarıyla aradaki farkın kapanması. Onu çok...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – O cinsiyet oranları. Biraz sonra onu da arz edeceğim. Uluslararası göstergelerde cinsiyet oranı bu farkı ortaya koyuyor.

BAŞKAN – Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, demin açıkladınız ama ben emin olmak istiyorum. Bu net rakamlar uluslararası istatistiklere veriliyor mu? Çünkü bu brüt, hiçbir şey ifade etmiyor.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Vekilim, ikisi de kullanılıyor, ağırlıkla da brüt kullanılıyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İşte, problem o.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Şu anda OECD'ye, Eurostat'a, UNESCO'ya, yani uluslararası kuruluşlara veriyi biz gönderiyoruz, bizim başında bulunduğumuz birim gönderiyor ve ağırlıkla gönderilen, bizden istenilen brüt rakamlar. Ama biz neti ne kadar artırırsak -sonuçta brüt de önemli ama- bizim için daha da objektif olur çünkü aynı gruptaki çağ nüfusunu okullandırmak istediğimiz için. Orada da -biraz sonra arz edeceğim- durumumuz gerek ilköğretimde gerek ortaöğretimde gerek yükseköğretimde gittikçe artıyor ve Sayın Başkanımın da dediği gibi “makas” yani, kızla erkek arasındaki makas daraldıkça bizim hedeflerimize yaklaşmış oluyoruz efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi ben bunu şunun için soruyorum: Bu 4+4 yasa geldiğinde “On iki yıla çıkarıldı.” dendi ama son dört yılı uzaktan eğitim olabiliyor. Yani, aile çocuğunu eve alıyor, uzaktan bir şeyler çalışıyor, ondan sonra sınava girip lise diploması alıyor. Ben şahsen, kendim eğitmeni olduğum için bunu eğitim saymıyorum. Onun için benim açımdan net rakamlar önemli. Yani, bu mesela yasa değişikliğiyle birlikte o net rakamlar ne olacak şimdi? O bence çok önemli.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben de kanaatimi söyleyeyim, devamlı illerden bilgi aldığımız için: Biz ortaöğretimde de nette son iki-üç yıl içerisinde yüzde 95' leri buluruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Son iki-üç yıl içerisinde yapmışsınızdır çünkü bundan önceki sistem çok iyi bir sistemdi de.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Burada da göreceksiniz yakalayacağız Sayın Vekilim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İnşallah, peki. Ama netleri vermeniz şart orada çünkü öbür o brüt rakamı yanıltıcı bir rakam.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – İkisini de beraber veriyoruz. Üstte brüt, altta net veriyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tamam, altta da neti verdiğiniz sürece problem yok.

BAŞKAN – Netlerin de verildiğini biliyoruz. Kesinlikle yani, bu veriler işlenirken netler de veri olarak mutlaka kullanılır. Kullanılmazsa zaten bir anlamı olmuyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama mesela Devlet İstatistik'in ben girdiğimde eğitim rakamlarını, net rakamı bulabiliyor muyum? Çünkü hiç rastladığımı hatırlamıyorum.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Nasıl Sayın Vekilim?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Devlet İstatistik Enstitüsüne... Yani, ben diyelim ki bir araştırmacı olarak nereden bulacağım bu rakamları? Devlet İstatistik'in rakamlarına bakacağım herhâlde?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Şu kitabı, Sayın Milletvekilim, TÜİK'in bize vermiş olduğu görev, kanuni olarak, Bakanlık olarak biz yayınlıyoruz. Yaygın eğitimi TÜİK yayımlıyor, verileri biz gönderiyoruz, örgün eğitimi biz yayınlıyoruz. Bu, bizim Millî Eğitim Bakanlığı sitesini açtığınız zaman, "İstatistikler" dediğiniz zaman, yıllara göre bu kitaplar ve sayfalara girip rahatlıkla ulaşabiliyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ve şu anda hem brütü hem neti o kitapta var, öyle mi?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hepsi var Sayın Vekilim. Brüt, net, okullaşma, iller bazında, bölgesel bazda.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sunuma devam ediyoruz.

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE
PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – 2011 yılıyla alakalı olarak;

Stratejik Amaç 3: Ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını AB düzeyine çıkarmak, öğrencilere esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak.

Stratejik hedef 3.4'te bu, 2014 yılı sonuna kadar ortaöğretim okullaşma oranlarındaki bölgesel farklılıkları gidererek brüt okullaşma oranını yüzde 90' ın üzerine çıkarmak olarak yer almış.

Performans hedefleri bununla ilgili olarak 2 tane. 1'incisi: 2011 yılı sonuna kadar ortaöğretim brüt okullaşma oranını yüzde 37'ye çıkarmak.

Bununla alakalı olarak planlanan faaliyet, Eğitimde Cinsiyet Eşitliğinin Desteklenmesi Projesi -burada ortaöğretimde yalnız- Ortaöğretim Genel Müdürlüğünün Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmüş.

Bununla ilgili bütçe için de 720 bin, bütçe dışı 3 milyon 600 bin, toplamda da 4 milyon 320 binlik bir meblağ var.

Stratejik amaç 4'te...

BAŞKAN – Burada bir duralım lütfen.

Buyurun hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çıkıntılık yapıyorum ama hiç anlamadım. Demin ortaöğretime “yüzde 87” dediniz.

BAŞKAN – Hocam, pardon. Şunu bir açıklayalım: Komisyon üyelerimiz burada soru sormak için zaten varlar. Değerli bürokratlarımız da çok emek vererek bunları hazırlıyorlar, bu bilgileri paylaşmak üzere buradalar. O yüzden lütfen rahatsız olmayın, sorularınızı sorun ki o arkadaşlara da bunları açıklama imkânı doğsun.

Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi bu yüzde 37’ye çıkarmak işini hiç anlamadım. Çünkü biraz önceki tabloda daha 2010’da yüzde 67 miydi, neydi? Üstelik, “Onu aştık.” dediniz, şimdi birdenbire 2011’de yüzde 37’ye hedef olarak... Anlamadım onu, açıklarsanız.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben arz edeyim efendim.

Şimdi, az evvel arz ettiğim husus ortaöğretimin tümü. Ortaöğretimi de ikiye ayırıyoruz Sayın Vekilim, bir “genel ortaöğretim” dediğimiz, yani düz liseler, sosyal bilimler, fen lisesi, Anadolu lisesi, güzel sanatlar lisesi, Anadolu öğretmen lisesi, bunlara genel ortaöğretim diyoruz. Bir de “mesleki ve teknik eğitim” diyoruz. Şimdi, burada, o deminki rakamı 2’ye bölüyoruz. Yani, yüzde 64’ü ikiye böldük, 32.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani durum kötü.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Yok. Şimdi ben arz edeyim efendim: Şimdi, genel ortaöğretimdeki o yüzde 37 hedefi koymuş. Geçen yıl, 2011-2012’de yüzde 42,68 sadece. Diğeri ise, yüzde 57,07 mesleki ve teknik eğitim brüt okullaşma oranı. Yani, 37’yi ne kadar geçmiştiz? Yüzde 5 olarak geçmiştiz. Mesleki teknik eğitimde de yüzde 57,07. Biz iki rakamı da Stratejik Plan’daki hedefe göre geçmiştiz efendim. İkisinin toplamı ortaöğretim oluyor efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Geçin, geçmeyin. Bu yanıltıcı. Yani orada, inşallah...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – E tabii, teferruat istiyor, biraz daha fazla bilgi istiyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani, bizim bildiğimiz, liselerde hedef yüzde 37’ye çıkarmak, teknik okulları bir kenara bıraktığınızda. Yani, pek de parlak bir durum değil.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet, şu anda 42’de. Ama Sayın Vekilim, tüm öğrenciyi alıyorsun, önceden diyelim yüzde 32’ymiş, 37’ye çıkarıyorsun, fakat şimdi 37’yi aşmış, 42’ye çıkmış.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çıksın, brüt. Neti ne o 42’nin?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Efendim?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Siz “Netler de hep var.” dediniz, 42’nin nedir neti?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Netten arz edeyim efendim. Bir de deminki brütte de başka bir yerden arz etmişim. Brütte, genel ortaöğretimde yüzde 50,75, mesleki teknikte 38,95. Özür dilerim, diğer tarafta Düzce iline bakmışım, çok çok özür diliyorum Komisyonunuzdan. Ben tekrar arz ediyorum: Genel ortaöğretimdeki 2011-2012 50,75, meslek teknik 38,95. Neti arz ediyorum: Genel ortaöğretim 35,62, mesleki teknik 30,46, yani ikisinin toplamı 67 vardı ya demin, onu veriyor. Diğer ikisinin toplamı da yüzde 92’yi veriyor.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şu kitaptan elde etmek mümkün, değil mi?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hemen size takdim ederim Sayın Vekilim.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şimdi, tekrar olacak belki ama, buradaki rakamlar doğru, değil mi? Yüzde 37’ye çıkarmak hedef ortaöğretimi.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet, Stratejik Plan’daki hedef bu.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Genel ortaöğretimi. Mesleki ve teknik eğitimin payı daha yüksek. Yani, buradan şunu mu anlıyoruz: Biz çocuklarımızı ortaöğretimde genel ortaöğretime değil, daha çok mesleki ve teknik eğitime doğru yönleteceğiz diye bir stratejimiz var.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Efendim, orada da, Sayın Başkanım, ben onu arz edeyim efendim: Şimdi, Stratejik Plan’daki hedefimiz bizim 2010’a 2014’te yüzde 50-yüzde 50. Yani, 2002-2003 eğitim öğretim yılında yüzde 35’e düşmüş mesleki teknik eğitimin payı. Stratejik Plan’daki hedef yüzde 50-yüzde 50. Şu anda öğrenci oranı olarak yüzde 48’e yüzde 52. Yani, yüzde 48 mesleki teknik eğitim, yüzde 47,95 de, yüzde 48 mesleki teknik eğitim öğrenci oranımız, yüzde 52 de genel ortaöğretim. Bakanlığın 2010-2014 göstergesi ise Stratejik Planımız, hedefimiz yüzde 50-yüzde 50. Ondan dolayı, Bakanlık, mesleki teknik eğitim öğrenci sayısını artırmak için buradaki Stratejik Plan’daki hedefleri var, o doğrultuda bu kararlar alınıyor.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O zaman ben şunu anladım: Her sorduğumuz soruya karşılık bir istatistiki değerlerimiz var.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet efendim.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Bu kitaplardan...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Vekilim, her kitap çıktı mı, 550 tane, her vekilimize gönderiyoruz. Bu sizlere gelmiştir, acaba danışmanlarınız mı size arz etmedi?

BAŞKAN – Makamlara geldi, olması lazım. Ben, bana geldiğini biliyorum. O yüzden, belki... Bir baktırırsanız.

Ama olmazsa da siz lütfen Komisyon üyelerinin makamlarına bir kez daha gönderin.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Peki, yarın gönderiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, devam edin.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Stratejik amaç 4'te, küresel rekabette sektörlerin gücünü artırmak ve daha nitelikli insan gücünü yetiştirmek amacıyla sektörle iş birliği gelişmiş, esnek ve modüler program çeşitliliğine sahip, teknolojik altyapısı güçlü ve daha çok talep edilen bir mesleki teknik eğitim yapısına ulaşmak hedeflenmiştir.

Stratejik hedef 4.1'de bu, ortaöğretim içerisinde mesleki ve teknik eğitimin okullaşma oranını plan döneminin sonuna kadar en az yüzde 50'ye çıkarmak yer almış.

Bununla alakalı olarak performans programındaki performans hedefi, 2011 yılı sonuna kadar mesleki ve teknik eğitimin toplam ortaöğretim içindeki payını yüzde 47'ye çıkarmak yer almış.

Buna ulaşmak için yapılan faaliyetler:

Faaliyet 1'de, özellikle kız çocukları olmak üzere Okullaşma Oranlarının Artırılması Projesi

1. Bu, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen bir projemiz. Bütçe içinde meblağımız yok, bütçe dışı 4 milyon, toplamda 4 milyonluk bir pay ayrılmış.

Faaliyet 2'de, özellikle kız çocukları olmak üzere Okullaşma Oranlarının Artırılması Projesi

2. Bu da Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünün yürüttüğü bir proje. 720 bin bütçe içi, 4 milyon bütçe dışı, toplamda 4 milyon 720 binlik bir meblağ ayrılmış.

Faaliyet 3'de, Kızımın Büyük Hedefleri Projesi, Geleceğin Aydın Kızları Projesi Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmüş.

Bütçe içinde 7 milyon, bütçe dışında rakamımız yok, toplamda 7 milyon.

2011 yılı genel toplamında konuyla ilgili yapılan faaliyetlere toplamda 20 milyon 40 bin liralık bir meblağ ayrılmış.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buraya kadar bir soru var mı?

Buyurun hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi, bu toplumsal cinsiyet bütçelemesinde şu söyleniyor... Yani, bu rakamlar tek başına bir şey ifade etmiyor da bu son söylenenler, faaliyet 1, 2, 3, hepsi kız çocuklarıyla ilgili ya, o bütçenin toplamında erkeklere, kızlara ayrılan oran nedir? O önemli. Çünkü eşit olabilmesi için bu eşit bütçelemede sadece kızlar veya kadınlar açısından değil, erkekler de tabii göz önüne alınıyor ama o ikisinin arasındaki oran nedir? Yani bu rakamlar... Mesela erkekler için yapılan... Bilmiyorum ben şimdi, burada gözükmediği için. Ama erkeklere daha fazla eğer pay ayrılıyorsa, o zaman eşit bütçe yok demektir.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bu sadece kızlar Sayın Vekilim. Erkekler burada yok.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Anladım, oranı ne?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – 3 projede de hiç erkek öğrencimiz yok, hepsi kız öğrencilerimiz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Başka projeleriniz var mı?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bakanlığımızın şu andaki hedefi bu kız öğrencileri okullara kazandırmak çünkü o makası gittikçe daraltmamız gerekiyor ki... Şu var: Erkek öğrencilerle ilgili de okula devam sağlayamayan öğrencilerle ilgili taşınmalı eğitimde onlara da artık, önceden sadece kız öğrencilere yönelikti taşınmalı eğitim, şimdi erkek öğrenciler de, yani, dezavantajlı durumda olan erkek öğrencilerimiz de bu taşınmalı eğitime alınıyor. Onlara da fırsat, imkânlar sağlanıyor eğitime erişim noktasında.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Peki, teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

KSGM'den Nurgül Hanım, buyurun.

ASPB KSGEM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Ben bu tablolar geçmeden sorumu yöneltmek istedim açıkçası. Bir önceki tabloyla bu tabloya da baktığımda net bir şekilde şunu gördüm ben: Özellikle kız çocukları olmak üzere yürütülen veya Eğitimde Cinsiyet Eşitliğinin Desteklenmesi Projesi dendiği zaman bütçe dışı kaynakların devreye girdiğini görüyorum. Bu da, hani, bizim dış kaynaklı projeler anlamına... Ben öyle algılıyorum bunu. Bir önceki tablodaki hedeflerde de dış kaynakların ağırlıklı olduğunu gördüm. Esasen, bizim kendi öz kaynaklarımızla Bakanlığın temel yaklaşımında kız çocuklarına bu katkı paylarını ayırması son derece önemli. Onu vurgulamak istedim. Benim dikkatimi çeken o oldu.

BAŞKAN – Katkı için teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun.

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP
BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben söyledigiñize katılıyorum.

Sayın Başkanım, sayın vekillerim; bizim bu tür projelerde en büyük destekçimiz de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. Bizim öğrencilerin taşımaldaki katkıları, öğlen yemeklerini veriyorlar, şartlı eğitim yardımları... Yani, bizim öğrencilerimizin eğitime erişimdeki en büyük paydaşlarımızdan birisi de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.

Bu dediğimize burada katılıyorum. Yani, hep dış kaynaklı. Bakanlığımız bütçesi olarak sadece Faaliyet 2’de 720 bin koymuş, diğerleri ağırlıkta. Avrupa Birliği dış kaynaklı...

ASPB KSGEM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Millî Eğitim de bizim açımızdan son derece önemli paydaş, çok önemli çalışmalar var ama genel prensip olarak, kız çocuklarının desteklenmesini bakış açısı olarak önemseydiğim için söyledim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, devam edebilirsiniz.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – 2012 yılında;

Stratejik amaç 3’de, ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını AB düzeyine çıkarmak, öğrencileri esnek bir yapı içinde ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak planlanmış.

Stratejik amaç 3.5’te, ortaöğretimde kızların eğitime erişimini daha da artırmak için kız-erkek brüt okullaşma oranları arasındaki yüzde 8,91 olan farkı 2014 yılına kadar yüzde 2’nin altına düşürmek öngörülmüş.

Bununla alakalı olarak, performans hedefi 1’de ise, 2012 yılı sonuna kadar ortaöğretimde kız-erkek brüt okullaşma oranları arasındaki farkı yüzde 7’nin altına düşürmek, toplam ortaöğretim içindeki payını yüzde 47’ye çıkarmak öngörülmüş.

Bununla ilgili gerçekleştirilen faaliyetler de;

Faaliyet 1’de, özellikle kız çocukları olmak üzere, Okullaşma Oranının Artırılması Projesi 1, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından,

Faaliyet 2, özellikle kız çocuklarının Okullaşma Oranının Artırılması Projesi 2, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen çalışmalar.

Bunlarda yine bütçe dışı rakamlar var. Bütçe dışı rakamlarda 1’inci faaliyet için 4 milyon 980 bin, 2’nci faaliyet için 7 milyon 470 bin lira öngörülmüş, toplamda ise bu faaliyetlere 12 milyon 450 bin liralık bir rakam ayrılmış.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Deminkinde de öyleydi. Bu projeleri hep Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü yürütüyor. Dolayısıyla, bu projelerin hepsi mesleki ve teknik eğitimle ilgili projeler mi, yani kız çocuklarına dönük olanlar?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Arz edeyim efendim.

Bu projelerin ilk başlangıcını Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü başlatmıştı Sayın Vekilim. Dolayısıyla, kız çocuklarının okullaşma oranının artırılmasıyla ilgili başlatılan Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüydü. Ondan sonra, 652 sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'yle Bakanlığın teşkilat yapısı değişti ya, Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğündeki okullar Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlandı için o projenin devamı o şekilde gitti, o şekilde devam ediyor.

Ben burada bir şeyi daha arz edeyim: Stratejik hedef 3.5'teki yüzde 2'nin altına düşürmek... Şu anda 8,91'den 6,42'ye... "Neden hep kızlara?" diye az evvel siz sormuştunuz Sayın Vekilim. İşte, burada dikkat ettiğimiz zaman, bu aradaki fark büyük. Onun için öncelikle kız çocuklarının bu farkı kapatıp bu Stratejik Plan'daki hedefe ulaşmak için ağırlıklı kız çocuklarının okullaşmasına Bakanlık olarak önem veriyoruz efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama burada -benim sorum şöyle bir şey- okullaşma derken teknik okulları mı kastediyoruz?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hayır, hayır efendim. Burada tümü. Yani, proje...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Mesleki Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü yürüttüğü için...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI, İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ama tüm Bakanlığı, ortaöğretimin tümünü kapsıyor efendim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Anladım, teşekkürler.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE
PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – 2013 yılında;

Stratejik amaç 3'te, ortaöğretimde cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını AB düzeyine çıkarmak, öğrencilere esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek bir üst öğrenime, geleceğe hazırlamak hedefinin stratejik hedefine 3.4'te yer verilmiş, 2014 yılı sonuna kadar ortaöğretim okullaşma oranlarındaki bölgesel farklılıkları gidererek brüt okullaşma oranını yüzde 90'ın üzerine çıkarmak öngörülmüş.

Performans hedefi 1'de, 2013 yılı sonuna kadar genel ortaöğretimde net okullaşma oranını yüzde 34'e çıkarmak öngörülmüş.

Bunun için planlanan faaliyet: Eğitimde Cinsiyet Eşitliğinin Desteklenmesi Projesi. Bu proje, Ortaöğretim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte. Bu projemize bütçe içinden 795,744, bütçe dışından da 3 milyon 94 bin lira, toplamda 3 milyon 889 bin 774 lira ayrılmış.

Stratejik amaç 3'te, ortaöğretim, yine aynı stratejik amacımızda farklı stratejik hedeflerin altındaki performans faaliyetleri veyahut da hedefleri ve faaliyetleri yer alıyor. Stratejik amaç 3'te, ortaöğretim cinsiyet ve bölgesel farklılıkları giderici bir biçimde okullaşma oranını AB düzeyine

çıkarmak, öğrencileri esnek bir yapı içinde, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ortak bir genel kültür verilerek üst öğrenime ve geleceğe hazırlamak.

Hedef 3.5'te bu, ortaöğretimde kızların eğitime erişimini daha da artırmak için kız-erkek brüt okullaşma oranları arasındaki 8,91'lik olan farkı 2014 yılı sonuna kadar yüzde 2'nin altına düşürmek öngörülmüş.

Bununla alakalı performans programındaki, Performans hedefi 2'de, 2013 yılı sonuna kadar ortaöğretimde kız-erkek brüt okullaşma oranı arasındaki farkı yüzde 6'nın altına düşürmek öngörülmüş.

Bununla alakalı planlanan faaliyet, özellikle kız çocukları olmak üzere okullaşma Oranlarının Artırılması Projesi, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen projemiz. Bütçe içi rakam 5.281.034, bütçe dışı 33 milyon ve toplamda ise 42.170.778 liralık bir rakam öngörülmüş.

Performans programlarındaki 2010, 2011, 2012, 2013 yılları arasında bütçe içi ve bütçe dışı rakamlarına genel bir manada bakacak olursak, bütçe içinde 2010 yılında 15 milyon, 2011'de 8 milyon 440 bin, 2012'de yok, 2013'te 6.076.778 lira ve toplamda 29.516.778 lira. Bütçe dışında 2010 yılında 25 milyon 200 bin, 2011 yılında 11 milyon 600 bin, 2012'de 12 milyon 450 bin, 2013'te 36 milyon 94 bin ve toplamda 85 milyon 344 bin lira ve genel toplamda ise 114.860.778 lira öngörülmüş.

Genel toplama baktığımız zaman, 2010 yılında 40 milyon 200 bin, 2011'de 20 milyon 40 bin, 2012'de 12 milyon 450 bin fakat yine 2013 yılında genel toplamda 42.170.778 liralık bir rakam öngörülmüş.

Millî Eğitim Bakanlığı 2010-2013 yılları arası performans programları incelendiğinde, kadın erkek fırsat eşitliği konusunda bütçe içi 29.516.778 TL, bütçe dışı 85 milyon 344 bin TL ve toplamda 114.860.778 TL bütçe ayrılmış bu yıllar itibarıyla.

Millî Eğitim Bakanlığı 2011 yılı İdari Faaliyet Raporu'nda da performans hedefi diye yine bir konu geçiyor. Okullarda şiddet ve şiddete kaynaklık eden olay sayısının 2011 yılına kadar yüzde 10 oranında azaltmak öngörülmüş. Performans göstergesi, 7-19 Yaş Aile Eğitimi Programı uygulayıcı eğitim alan rehber öğretmen sayısı öngörülmüş. Burada 3.620 rehber öğretmene eğitim verilmesi planlanmış fakat 2.392 öğretmene verilmiş. Burada hedeflenen gösterge düzeyine makul düzeylerde ulaşılmış ancak negatif sapmanın nedeni hedeflenen düzeyin yüksek belirlenmesinden kaynaklanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı 2011 yılı İdari Faaliyet Raporu incelendiğinde, kadın erkek fırsat eşitliği konusunda 7-19 Yaş Aile Eğitimi Programı çerçevesinde öğretmenlere uygulayıcı eğitimler de verildiği görülmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sunumunuzu tamamladınız mı?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Sayın Başkanım, şimdi Ahmet Bey...

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

Sayın Binnaz Toprak, buyurun Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – “Şiddeti yüzde 10 azaltmak” dediniz ya nedir, onun rakamı nedir? Yani hangi rakamı yüzde 10 azaltmayı hedefliyorsunuz?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Vekilim, ben ona bakarken aklıma geldi onu getirmemişim çok özür diliyorum. Yani diyelim ki 20 tane olay oluyorsa yüzde 10 azalttığın zaman 2.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama çok önemli 20 mi oluyor, 520 mi oluyor?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – O rakamlar inşallah az olur ülkemiz adına.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İnşallah az olur da yani var mı elinizde onlar?

BAŞKAN – Yani yüzde 10 azaltmak dediğiniz...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Var mıdır o rakamlar elinizde?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Var, var efendim.

BAŞKAN – Bakın “Yüzde 10 azaltmak” diye koymuşsunuz, o yüzde 10’un bir hedef olarak konulması az bir defa değil mi, yani makas sayısı kaç olursa olsun.?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani işte bilmiyorum, vaka sayısı da önemli burada.

BAŞKAN – Yani 10 vaka da olsa 1’ini azaltacağım, bin vaka olsa onu da, yani bunlar düşük hedefler olarak...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hayır, burada bir kere üstelik az değil. “Negatif sapmanın nedeni hedeflenen düzeyin yüksek belirlenmesinden” diyorlar, yani yüzde 10’u da yüksek bulmuşlar.

BAŞKAN – Hayır, hayır yüzde 10 yüksek değil o.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Yüzde 10 değil orada Sayın Vekilim.

BAŞKAN – 7-19 yaş arasında eğitim 3.620 ile...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Vekilim, öğretmenlerle ilgili eğitimleri kastediyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Onu ben karıştırdım.

BAŞKAN – Onu tekrar bir açıklarsanız tutanağa net geçsin. Tekrar orayı açıklayın.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Evet, evet, ben yanlış anladım.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Burada 3.620 öğretmene eğitim verilmesi planlanmış ancak 2.392 öğretmene eğitim verilmiş.

BAŞKAN – Burada sapmanın sebebi 3.620'nin yüksek hedef olması. O anlamda açıklama geliyor.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Evet.

BAŞKAN – Sayın Hülya Güven, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şimdi, bu 7-19 Yaş Aile Eğitimi Programı'nı uygulayacak rehber öğretmen eğitimi yapılmış. Sadece öğrencilere yönelik mi, ailelere de yönelik bir eğitim programı mı var? Bir sorum bu.

Bir de bu eğitimi alması gereken rehber öğretmen sayısı kaç? Yani 3.620 diye hedeflemiştiniz ama bu 3.620 kaç tanenin içinde, 70 bin mi, 120 bin mi?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Şimdi, notlarımdan şöyle ben size o konuda bilgi vereyim: Özel Eğitim, Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen bir faaliyet. Genel Müdürlüğümüzün konuya dair doğrudan bir çalışması bulunmamakta ancak 7-19 yaş arası çocukları bulunan anne babalar için Aile Eğitimi Programı hazırlanmış olup, uygulanmakta. 7-19 yaş grubu içerisinde çocuğu olan anne babalara, bakım verenlere yönelik olan bu program hem olası riskleri, çözüm önerilerini önceden ortaya koyabilmek hem de “Çocuğumu nasıl iyi yetiştiririm?” sorusuna sağlıklı bir yanıt verebilmek için geliştirilmiş ve sekiz hafta sürmekte bu program.

Bu çalışmanın amacı, gerekli bilgileri anne babalara öğretmek, kullanılması gereken becerileri onlara kazandırmak ve çocuğu ile daha sağlıklı ilişki kurmak hedeflenmekte. Çalışma sekiz modülden oluşmakta. Bunlar, ergeni tanımak, iletişim kurmak, birlikte büyümek, aile tutumları, riski yönetmek, olumlu davranış kazandırmak, uzlaşabilmek ve geleceği planlamak.

Bugüne kadar 7.500 rehber öğretmen uygulayıcı olarak yetiştirilmiş. Bu rehber öğretmenlerimiz aracılığıyla 450 bine yakın da anne babaya ulaşılmış, şu andaki rakamlar.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – 3.620 yazıyor burada.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Şimdi bu, 2011 yılındaki faaliyet raporunda yer alanlar. Bir yıl hani geriden faaliyet raporları yayımlanıyor ya şu anda verdiğim rakamlar, şu andaki rakamlar. Bu, 2011 yılı faaliyet raporunda. 2012, mesela bu yılın nisan ayında yayınlanacak.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Peki, öğretmenler eğitildiğine göre bu olay sayısını azaltması nasıl saptandı, nasıl ilişki kuruldu?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Şimdi, onları da yine aynı şekilde 2012 yılındaki verilere göre verebileceğiz yani faaliyet raporu olacağı zaman, nisan ayına kadar bu veriler gelecek ama şu anda özel eğitimdeki gelen verilerin bende bu kadar.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şimdi “2011 yılı sonuna kadar yüzde 10 oranında azaltmak” denilmiş. Bu hedefe ulaşmak için de rehber öğretmen sayısı, yani eğitim verilmiş rehber öğretmenlere.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Evet, eğitim verilmiş.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Azaltmış mı gerçekten? Yani başarıya ulaşılmış mı?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Şu anda...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani öğretmeni eğitmiş olmak bu şiddet olayını azaltmış demek değildir tabii ki. O şekilde bir çalışma yapıldı mı? Ne kadar azalttı?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKANI VEKİLİ AHMET ER – O verileri ben size göndereyim efendim, şu anda yanımda yok. Performans hedefine baktım, çantamda da yok, getirmemişim.

BAŞKAN – O zaman şöyle yapıyoruz?...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani rakamla; şu kadar şiddet olayı var, şu kadar...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKANI VEKİLİ AHMET ER – Tabii, tabii Sayın Vekilim, şu kadar oldu, şimdi bu kadar; yüzde 10 hedefimizi yakaladık...

BAŞKAN – Bir dakika müsaade edin...

O zaman şöyle yapıyorsunuz: Okullarda şiddet ve şiddete kaynaklık eden olay sayısının azaltılması konusunda uygulanan programların bu olayların sonuçlarına etkisi ne kadar oldu? Neydi durum? Böyle bir program uyguladıktan sonra nasıl oldu? Onu bize, Komisyona gönderiyorsunuz, Komisyonumuzun sekreteryasına ve orası zaten Komisyon üyesi milletvekillerine dağıtır.

Teşekkür ediyorum.

Şimdi, sunum tamamlandı mı?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Sayın Başkanım, benim sunumum tamamlandı.

BAŞKAN – Daha devam ediyor musunuz?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI STRATEJİK YÖNETİM VE PLANLAMA GRUP BAŞKANI DAVUT OLGUN – Şimdi, Ahmet Bey’in bahsedeceği konular var, devam ediyoruz sunuma.

BAŞKAN – Tamam, o zaman Komisyonumuzun daimî üyelerinden söz vereceğim.

Kalkınma Bakanlığından Pınar Özel, buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI PINAR ÖZEL – Teşekkür ediyorum.

Biliyoruz ki Millî Eğitim Bakanlığı kız çocukları konusunda ve onların desteklenmesi konusunda gerçekten son yıllarda önemli projelere imza attı ve istikrarlı bir şekilde bu konuda çalışmaya devam ediyor.

Ben ama şunu sormak istiyorum: Yani biraz önce, aslında Sayın Vekilimiz de sordu. Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme açısından Millî Eğitim Bakanlığının toplam bütçesi içerisinde, mesela biraz önce 2010, 2011, 2012, 2013 yıllarında kız çocukları için ayrılan kaynakları gördük özellikle. O kaynakların, rakamların, bütçe içi rakamlarının toplam Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi içerisindeki payı nedir, onu bizimle paylaşabilir misiniz? Mesela, 2012 yılı... 2012'de gerçi sıfırdı bütçe içi rakamı. 2011 olabilir, 2013 olabilir.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi bu sene 47,5 katrilyon, yani geçen sene 39,7 katrilyon...

BAŞKAN – Mikrofonu açmanız gerekiyor, mikrofonu açmazsanız kayıtlara girmiyor.

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Şimdi, takdir ederseniz ki yapılan faaliyetler Bakanlığın 5018 sayılı Yasa'ya göre stratejik plandaki hedeflerine göre.

Şimdi, stratejik planda hedefi olmayan bir... Tabii şimdi, burada yapılan bütün eğitim faaliyetleri kız, erkek beraber. Şimdi Bakanlık, burada -dezavantajlı olarak- kızların okullaşma oranını düşük gördüğü için stratejik planda hedefi kızlara ayırmış. Zaten giden eğitimle ilgili paralar, tüm harcamalar hem kız hem erkeklere. Burada, burayı dezavantajlı bölge gördüğü için burada bir stratejik planda hedef koymuş ve buraya belirli bir kaynak ayırarak çalışmayı bu tarafa yönlendirmiş ama sonuçta paranın tümü, sayın vekilim, paranın tümü hem kız hem de erkek öğrencilerimiz için harcanan paradır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Söz almak isteyen var mı?

A SPB KSGEM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Tabii ki para kızlar ve erkekler için kullanılıyor ama okullaşma oranı nispetinde de erkekler lehine kullanım söz konusu oluyor. Tabii, aradaki farkı kapatmak için de bu projeler devreye girmiş siz doğru söylüyorsunuz.

Ben sadece şeyi merak ettim: "Bütçe dışı kaynak" denildiğinde dış finansmanlı projeler mi, başka türlü kaynaklar da var mı onu merak ettim.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ağırlıkta burada dış kaynaklar, yani Avrupa Birliği projeleri.

BAŞKAN – Bütçe dışı dediğiniz kısmı mı açıklıyorsunuz?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Binnaz Toprak.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Deminki soruya ben geri döneceğim, bu oran meselesine.

Tabii, bütçenin tümü kız, erkeğe ayrılıyor ama bütün eğitim kademelerinde, yani ilkokuldan tutun orta eğitime ve yükseğine de kadar kız öğrencilerin oranı da çok çok daha düşük. Şimdi böyle olunca, siz eşit uyguladığınızda eşit uygulamıyorsunuz aslında, kızlara düşen pay çok çok az çünkü erkek öğrenciler çoğunlukta. O nedenle, yani bütçenin önemli bir kısmını kapsaması lazım ki kızlara ayrılan bu şeyler, özel programlar eşitlenebilsin.

Şimdi, bu eşit bütçe meselesi yani literatüre baktığınızda en problemli meselelerden biri. Çünkü deniliyor ki “İşte, canım eşit.” Ama eşit değil, çünkü orada ayrımcılıktan dolayı kızlar zaten işin başında... Yani şöyle anlatayım basit bir şekilde, eğer atıyorum şimdi, liseye giden öğrencilerin yüzde 70’i erkek, 30’u kıyza siz eşit davrandığınızda, parayı eşit dağıttığınızda kızlar eşit olmuyor; anlatabiliyor muyum? Dolayısıyla çok daha fazla para harcamanız lazım ki eşitlenebilsin kızlar için programlara.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; ben de kısaca sadece iki tablodan bahsedeceğim çünkü diğer kısımları geçen hafta, Komisyonunda, kadın istihdamıyla ilgili arz etmişim. Bunlardan birincisi, okullaşma oranlarımız. Gerçi bu konuşma içerisinde buralara girdik, sunum içerisinde. Şimdi, tabloya baktığımız zaman burada, hep net okullaşma oranlarını aldım ben. Niye 2001, 2002’den sonra alındı diye sorabilirsiniz, tablo sığmadığından dolayı. Daha önceki yılları da alsak göreceli olarak da daha da güzel gözükecekti.

Şimdi, son 2011, 2012 yılına baktığımız zaman ilköğretimdeki okullaşma oranımız net yüzde 98,67 ve bunun 98,77’si erkek, 98,56’sı kadın, kız olarak geçmektedir. Ortaöğretimde netimiz yüzde 67,37; erkek 68,53, kadın 66,14. Yükseköğretimde net yüzde 35,51; bunun 35,59’u erkek, 35,42’si de kadın olarak gözükmektedir.

Bir de efendim burada, bu tabloyla ilgili sorunuz varsa efendim...

BAŞKAN – Sayın Binnaz Toprak, buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Deminki tablolarda böyle 68 falan değildi, ne oldu bu?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hangisi Sayın Vekilim?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şimdi mesela, ortaöğretimde...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Net...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Net, evet netten bahsediyorum.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Net 67.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – 68 erkek, 66 kadın...

BAŞKAN – Ama ortalama 67,37 ve 67’ diydi zaten. Toplam sütununa bakın...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Öyle miydi?

BAŞKAN – Tabii, toplam sütununa bakın.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani demin söylenen rakam o muydu? Ben sanki çok daha düşük bir şey söylendi gibi hatırlıyorum.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hayır.... ikiye böldük ya Sayın Vekilim, bu da ikisinin toplamı.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama netti.

BAŞKAN – İkiye bölünmüş hâliydi.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu ikisinin toplamı; anladım.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bu ikisinin toplamı evet.

BAŞKAN – Şimdi burada çok önemli olan bir şey, bu tabloda erkek ve kadın oranları arasındaki farkın giderek kapanıyor olması. Yani 2001’den aşağıya doğru geldiğimizde ki zaten arzu ettiğimiz şey bu. Yani hedefimiz millî eğitim politikasında, okullaşma oranındaki hedef aradaki o makasın kapanması ki ben açıkçası burada özellikle 2011 sütununa yatayda baktığım zaman bu farkın kapandığını, yükseköğretimde artık neredeyse yani binlerle...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Başa baş geldi.

BAŞKAN – Tabii, tabii başa baş. Şeyde çok başarılı, ilköğretimde de aynı şekilde. Yani ortaöğretimde de işte, 2 puanlık falan makasta kapanma ihtiyacı var. Çok başarılı buldum tabloyu gerçekten.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bir de uluslararası bir göstergemiz var Sayın Başkanım, sayın vekillerim, cinsiyet oranı diye. Bu, uluslararası düzeyde, yani Eurostat, OECD ve UNESCO tarafından kullanılan bir gösterge. Cinsiyet oranının da ben kısaca tanımını arz edeyim. Cinsiyet oranı da tanım

olarak şu efendim: Yine bir bölü çizgisi, pay, payda. Pay da yukarıda, brüt kız okullaşma oranı; payda da brüt erkekleşme oranı. İkisinin birbirine göreceli büyüklüğü, bölümü. Yani bölü çizgisinin payında brüt kız okullaşma oranı, payda da brüt erkek okullaşma oranı.

BAŞKAN – Brüt.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet, brütü alıyoruz. Brüt kız okullaşma oranının brüt erkek okullaşma oranına bölümü cinsiyet oranının tanımı.

Şimdi, burada baktığımız zaman, efendim, ilkokul da, yani ilkokul dediğimiz, 1997 ve 1998'den sonraki ilköğretim, son yılda, 2010-2011 ve 2011-2012'de, ilköğretimde cinsiyet oranında kızlar erkekleri geçmiş. Yüzde 40, yüzde 42'den...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu tabloda...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Son iki ilköğretim...

BAŞKAN – Bu paydadın büyük demek.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Cinsiyet oranı tablosu Sayın Vekilim. En alttaki, ilköğretimin en altı.

BAŞKAN – Tamam mı Hocam?

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tamam, büyük evet.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Evet, ülkemiz adına sevindirici bir husus. Artık, kız çocukları erkek çocuklarından oran olarak cinsiyet oranı fazla. Ortaöğretimde de gittikçe, baktığınız zaman büyüyor ve en son 93,29. Yükseköğretimde de cinsiyet oranı -ben onu da kitaptan arz edeyim- 2011-2012, son rakam efendim 87,38. Yani yükseköğretimde de cinsiyet oranı noktasında kız öğrencilerimiz erkek öğrencilere gittikçe yaklaşıyor, ülkemiz adına sevindirici bir husus.

Diğer hususlar da... Yatılı kız pansiyonlarla ilgili, son yıllarda kapasiteleriyle ilgili bulup...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ona da bir bakabilir miyiz?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bakalım efendim.

BAŞKAN – Bu arada Kalkınma Bakanlığından Pınar Özel, buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI PINAR ÖZEL – Teşekkür ederim.

Okullaşma oranı diyoruz, bu, zannederim kayıttaki rakamlar. Yani çocuk kayıt olduğunda alınan rakamlar.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hayır, hayır...

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI PINAR ÖZEL – Yani şunu sormak istiyorum: İsterseniz ben sorumu sorayım.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Hayır, hayır okullaşma oranı... Biz, yeni kayıtları ayrı bir gösterge olarak veriyoruz. Okullaşma dediğimiz zaman eğitim kademesi hangi kademeyse o kademedeki öğrenci sayılarını. İlköğretim 6'yla... İlköğretim dediğimiz zaman 1'den 8'inci sınıfa kadardı, şimdi ilkokul diyoruz ve 1 ve 4'üncü sınıf da dâhil, bu olacak.

BAŞKAN – Hayır, kayıttan sonra devam eder etmez o anlamda mı soruyorsunuz Pinar Hanım?

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI PINAR ÖZEL – Evet, evet devamlılığı.... Yani kız çocuklarının okula devamlılığı özellikle ortaöğretimde çok tartışılan bir konu olduğu için onu hangi göstergeyle burada takip edebiliyoruz, onu sormak istiyorum.

BAŞKAN – Yani kayıt yaptırdı, seneyi tamamladı mı, diploma aldı mı o anlamda soruyor; yoksa kayıt yaptırmak...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Onu, okula devam eden öğrencilerimizi iki göstergede biz ifade ediyoruz; bir brütte, bir de nette. Nette o yaş grubu, brütte ise yaş grubu dışına çıkmış öğrencilerin de devamı.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Aslında diploma alan sayısı...

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Burada şeyi sormak istiyor herhâlde hanımefendi Sayın Başkanım, okul terkleri ve öğrenci takipleri.

BAŞKAN – Evet.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Okul terkleriyle ilgili zaten bu kız çocuklarının okula kazandırılması, sadece o değil. Bakın mesela, bu “Hadi Kızlar Okula” kampanyasının içerisinde erkek çocukları da oldu. Yani tamam şurada kız öğrencimiz var bunu kazandıralım da erkek bu tarafta duruyor öyle düşünülmedi Bakanlık olarak. Onlar da kazanım içerisine alındı. Burada da okul terkleri hususunda hem erkek öğrencilere yönelik hem de kız öğrencilere yönelik belirli bir süre gelip bırakanlarla ilgili Bakanlık olarak çalışmalar yapıyor bunların tekrar okula kazandırılması noktasında.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben çok kısa bir şey söyleyeyim mi?

BAŞKAN – Buyurun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Yani sen söyledin de aklıma geldi: Kaç kız, kaç erkek diploma alıyor bu okullardan? O yok mu, öyle bir istatistik?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Var, var, kayıtlarımızda var Sayın Vekilim.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Onlar yok bu tabloda çünkü önemli olan bu; yani diploma
alıp almadığı, değil mi?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Var. Zaten...

BAŞKAN – Şimdi, bir dakikanızı rica ediyorum.

Mutlaka var, yani Türkiye’de çok şükür ki en kayıtlı işlem şeyinde bakanlıkların, Millî Eğitim
Bakanlığımız hakikaten başında geliyor. Çok ciddi kaydediyor, veri üretiyor ve hepsi neredeyse demin
Sayın Taşkın Babaoğlu da gösterdi Millî Eğitim Bakanlığının kendi sitesinden de birçok veriye de
ulaşmak mümkün. Artı, bunu özel olarak talep de edebilirsiniz yani orada...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bunlar var mı?

BAŞKAN - Tabii tabii var bunlar.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bana gönderebilirseniz?

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Olur.

BAŞKAN – O anlamda veri üretmeye ve arşivlemeye yönelik olan kısmı geçiyoruz,
Komisyonumuzun konusu değil.

Sunumunuzu lütfen tamamlayın.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ
GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Bize gelen yazı bu hususları ilgilendirdiği için Sayın
Başkanım, arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, sunumunuz gerçekten güzeldi; faydalandık, üzerinde
tartışabildik, kendi görüşlerimizi aktarabildik, sorularımızı sorduk, cevaplarımızı aldık.

Komisyonumuzun bir âdeti var, bugün burada söylemeyi unutmuş olduğunuz, bize sunmayı
unutmuş olduğunuz veriler, bilgiler olabilir. Bunu bilahare bize yazılı iletebilirsiniz. Artı, ikinci turlarda
da zaten tekrar sizlerle zannediyoruz bir toplantı daha yapacağız. Orada daha enine boyuna oturarak
konuyu tartışacağız, görüşeceğiz. Eğer Millî Eğitim Bakanlığımıza Komisyon üyelerimizden...

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Sayın
Başkan...

BAŞKAN - Peki, çok kısa olarak Taşkın Bey, buyurun.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Efendim,
teşekkür ediyorum sunumları için Millî Eğitim Bakanlığının sayın temsilcilerine.

İstatistik konusunda, gerçekten, sizin de ifade ettiğiniz gibi, kamuya açık ve geniş bir idari
kayıt sistemiyle hizmet sunuluyor. Bu anlamda iki tavsiyem olabilir. Bunun araştırmacıların hizmetine,

kullanımını kolaylaştırılması açısından excel veya başka istatistik programları tarafından değerlendirilebilecek formatta yayınlanması uygun olacaktır; birincisi bu.

İkincisi; bu genel olarak bir sıkıntımız. Tabii, performans esaslı bütçelemeye yeni geçmiş ve uygulama pratiğini yeni yeni kazanan bir ülke olarak kurumlarımızda genel sıkıntılardan bir tanesi, performans göstergelerinin izlenebilirliğini ve faaliyetleriyle doğrudan ilişkilendirilebilirliğini ilgilendiren bu husus, biraz evvelki şiddetle ilgili konuda olduğu gibi yani elimizde bir somut veri var mıdır, ürettiğimiz faaliyetler bununla ne derece ilişkilendirilebilir? Bu yararlı olacaktır Millî Eğitim Bakanlığının bundan sonraki faaliyetlerinin tasarlanmasında.

İkinci bir husus, Millî Eğitim Bakanlığının millî eğitim konseptinden veya millî eğitimle, millî eğitime dair bütün harcamaları kapsadığını söylemek çok mümkün değil. Çünkü il özel idarelerinin de çok ciddi yatırımları var, diğer kamu birimlerinin de var. Onlara dair istatistikleri de derliyor muyuz, onları nasıl takip edebiliyoruz? Böyle bir imkânımız var mıdır? Bu önemli, bunu önemli görüyorum. Çünkü, biz il özel idarelerine genel bütçe vergi gelirlerinden pay dağıtırken en önemli göstergelerden bir tanesini de ilköğretim çağındaki öğrenci nüfusu dedik, bunu değerlendirmeye çalıştık. Malum 1950' lere kadar ilköğretim hizmetleri il özel idareleri üzerinden yürütülürdü ve yerinde, mahallinde yapılan ve bütçe dışında kaynakların da böyle kolay aktive edilebildiği bir alandı. Öğretmenlerimizin maaşını bile mahallî imkânlarla karşılayan bir ülkeydik biz. Onun da istatistiklere kazandırılması anlamlı olur kanaatindeyim. Millî Eğitim Bakanlığının bu anlamda bir çalışması var mıdır ya da yakın planda düşünülür mü? En azından bir not olarak onu koyayım.

Bir diğer husus, kadın-erkek fırsat eşitliği çerçevesinde bütçe istatistikleri verilirken doğrudan yani faaliyet, stratejik amaç, hedef veya performans hedefi olarak doğrudan kız çocuklarını ilgilendirmese bile örtülü olarak kız çocuklarına yoğun olarak yapılan harcamalar var ve bir tanesi taşımalı eğitimdi. O istatistikleri de şeye dercedersek, bu tarz sunumlara, oranı biraz daha yükseltilir kanaatindeyim.

Bir husus Komisyona arz etmek açısından söylüyorum: Millî Eğitim Bakanlığının evet 40 milyara yakın bir bütçesi vardır ama yüzde 90' ını zaten personele harcar bu Bakanlık. Dolayısıyla yani 150-200 milyonluk bir farklı ödeme bile Bakanlığın bu anlamda ciddi bir fedakârlık yaptığı anlamına gelebilir.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

İlave etmek ister misiniz, bir şeyi cevaplamak ister misiniz?

Buyurun.

MEB STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ GRUP BAŞKAN VEKİLİ AHMET ER – Ben bir konuya bir açıklık getirmek istiyorum Sayın Başkanım: Günde yaklaşık olarak 15-20 doçent, profesör, araştırmacı direkt benim mail adresimden –

açık, şeffafız- Bakanlık verilerine ulaşamadıklarından daha teferruatlı bilgileri bizlerden istiyorlar. Bunlar, diğer bakanlıklardan, üniversitelerden, Türkiye'nin her kurumundan ve biz de Sayın Başkanım, paylaşıyoruz, yani biz o noktada şeffaf ve açıkız.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Millî Eğitim Bakanlığımızın çok değerli bürokratlarına, Davut Olgun Bey ve Ahmet Er Bey'e sunumları için, cevapları için, katılımları için teşekkür ediyorum.

KOMİSYON UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Başkan...

BAŞKAN - İlave edecek misin bir şey?

KOMİSYON UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Evet.

BAŞKAN - Çok kısa Mustafa Hocam çünkü Sağlık Bakanlığına geçeceğiz, çok aşık süreyi.

Buyurun.

KOMİSYON UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ben de öncelikle tebrik ederim. Gerçekten son yıllarda istatistik konusunda Millî Eğitim Bakanlığı özel bir performansı da ortaya koymakta.

Aslında, toplumsal cinsiyet perspektifinden bütçeyi analiz ettiğimizde birkaç husus var ve onları kısa kısa paylaşayım.

Birinci husus şu: Tabiatıyla, Millî Eğitim Bakanlığı temsilcileri spesifik olarak bu konuyla ilgili alt projelere, faaliyetlere odaklanmışlar, stratejik amaç, performans programıyla ilişkisi kurulmuş ama bizi hizmetin, hizmet dediğimiz şey ve bu anlamda öğrencilerin okumasını mümkün kılan harcama kalıplarına da eş zamanlı bakmamız gerekiyor; o da şu: Birinci husus personel ödenekleri.

Şimdi, personel ödeneklerinin, personel giderlerinin kullanımı kapsamında birkaç referans ölçütü paylaşmak isterim. Birinci husus şu: Malum öğretmenliğin kadınların tercih ettiği meslek olması bakımından önem taşıyan ve görece diğer mesleklere göre eşitsizliğin veya “gap” açıklık dediğimiz şeyin daha az olduğu, sanırım yüzde 50-50 civarında kadın öğretmen, erkek öğretmen sayısı ama eğitim politikalarının karar alma süreçlerinde ve uygulaması noktasında gerek Bakanlık bürokrasisi yani genel müdürlük, daire başkanlığı, vesaire, gerek il müdürlüğü gerek ilçe müdürlüklerinde kadın öğretmenlerin veya kadınların varlığını meslek mensuplarına oranladığımızda çok zayıf kalıyor. Yani Bakanlık bürokrasisinde kadın yok üst düzeyde, genel müdür, daire başkanı,... Yani “kadın yok” derken çok zayıf bir temsil. İl müdürlüklerinde, il millî eğitim müdürlüklerinde yok, ilçe millî eğitim müdürlüklerinde. Dolayısıyla karar alma süreçlerinde ve uygulama süreçlerinde kadın meslek mensuplarının hangi noktada olduğu toplumsal cinsiyet perspektifinden bütçe analizlerinde olmazsa olmaz bir gösterge.

Ben diğer, tekrar niteliğinde olan hususlara değinmeyeceğim ancak bir hususu daha paylaşmak isterim: Nicelik son derece önemli analizler açısından ancak nitelik de önemli. Bu noktada,

yine cinsiyet perspektifinden bütçe analizlerinin odaklandığı bir konu eğitimin ideolojik niteliği. Yani millî eğitimin eğer erkek egemen ideolojiyi öğrencilerin zihnine aktarıcı bir program, müfredat, uygulama var ise burada âdeta siz sayıca eşitleyebilirsiniz, bu defa çok daha cinsiyetçi bir kuşağı yetiştirmek gibi bir şeyle malulleşebilir. Ben cari millî eğitim politikalarına ilişkin söylemiyorum, genel analiz açısından dikkate alınması gerek. Bu noktada niteliği ve eğitim politikalarının ideolojik arka planı son derece önemli.

Burada da özellikle ders materyallerinin, müfredatın içerdiği materyallerin içerdiği şey. Bir örnek olarak vereyim, eğer siz tarih ders kitaplarını savaşlar ve kahramanlıklar üzerinden diyelim ki kaleme alırsanız bayağı erkek egemen bir tarih okutulur ve kadınlar âdeta yok sayılır o tarihte veya işte o erkek kahramanların eşi, yakını gibi birçok daha ama çok daha toplumsal, ekonomik, sosyolojik bir perspektiften tarih kitabı, kuşkusuz savaşlar ve kahramanlar da olacak ama bir ağırlık, ölçü meselesi, onları da içeren çok daha perspektif olarak cinsiyet duyarlı bir perspektiften o müfredat, materyaller kaleme alınırsa o noktada da yetiştirilen öğrenciler, kuşaklar son derece farklı bilgilerle donatılacak gibi. Ben, süre kısıtı nedeniyle...

Ben, çok teşekkür ederim sunumlar için.

Arz ederim.

BAŞKAN – Ben, size teşekkür ediyorum.

Çok önemli bir konu bu, Millî Eğitim Bakanlığının kendi kadroları içerisinde kadın istihdamı ve eşitlik politikalarının müfredatlara yansması. Geçen dönemde biliyoruz ki Sayın Nimet Baş'ın Millî Eğitim Bakanı olduğu dönemde müfredat bu cinsiyetçi yaklaşım açısından bir tarama, elemeye tabi tutulmak üzere bir tarama yapılmıştı ve bu anlamda birçok ayıklama yapıldı.

En son bildiğim de Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımızın çıkardığı 6284 sayılı Yasa'nın yönetmeliği geçen hafta çıktı, Resmî Gazete'de yayımlandı ve orada, benim bildiğim kadarıyla, okullarda eşitlik politikalarına uygun ders konacağı o yönetmelikte de var yani sizin bahsettiğiniz konuyla ilgili de o çalışmayı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, yönetmeliğine koydu ve Millî Eğitim Bakanlığıyla da bu anlamda o çalışma zaten yapılıyor.

KOMİSYON UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Son olarak da okul öncesi eğitim literatürde özel önem verilen bir konu çünkü üç-altı yaş arası çocukların okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim almaları bizi çocukların gelecek eğitimlerinin ötesinde kadın istihdamı açısından da büyük önem taşıyor. O itibarla, okul öncesi eğitimdeki son dönemde bir yüzde 50 amaç var sanırım bir okullaşma oranında okul öncesi eğitimde, son derece önemli bir husus. Onu da paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buna bir şey ilave edecek misiniz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRE BAŞKANI AHMET ER – Ben, bir şey ilave etmek istiyorum.

Sayın Başkanım, şu anda bir rakam vereyim. Bakın, Türkçede öğretmen sayısında, beyefendinin dediğine, oraya katılıyorum, yönetici sayısında az ama öğretmen sayısında kadın öğretmenler erkek öğretmenlerden fazla.

Ben, geçen yıl rakamlarını kısaca arz edeyim size: Geçen yıl örgün eğitimde resmî öğretmen sayımız, resmî yani Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullardaki öğretmen sayımız 710.082, erkek 354.019, kadın 356.063; 2 bin kadın fazla. Türkiye toplamında genel toplama baktığımız zaman, resmî ve özel kurumların tümündeki öğretmen sayımız 880.371, erkek 435.328, kadın 445.043 yani örgün ve yaygın eğitimdeki tüm öğretmen sayılarımıza baktığımız zaman burada kadın öğretmen sayısı erkek öğretmen sayısından 10 bin fazla. Yani bakanlığımızın bu rakamlarını sizlerle paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben, son sözü Sayın Binnaz Toprak’a veriyorum ve Millî Eğitim Bakanlığımıza teşekkür ediyorum.

Buyurun Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ben de teşekkür ediyorum.

Son sözüm şöyle: Şimdi, ben, 2004 yılıydı galiba, bir araştırma yapmışım “üst yönetimde kadın” diye ve çok çok düşük. Dolayısıyla öğretmen sayısı, kadınlarda öğretmenlik genelde kadın mesleği olarak kabul edildiği için her zaman için daha fazladır ama önemli olan bu üst yönetim görevlerine getirilebilmeleri. Bu konuda bir çalışma yapmayı düşünüyor musunuz? Yani hedef, gene böyle bir...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRE BAŞKANI AHMET ER – Sayın Vekilim, bu...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu yıla kadar...

BAŞKAN – Müsaade edin... Müsaade edin...

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI İSTATİSTİK VE BİLGİ SİSTEMLERİ DAİRE BAŞKANI AHMET ER – Bu, Bakan beyin vereceği bir politika. Buna biz cevap veremeyiz.

BAŞKAN – Evet, ben de onu diyeceğim.

Şimdi bu toplantıda arkadaşlarımızın buna bir cevap verme yetkileri olmayabilir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama önerebilirler.

BAŞKAN – Ama sorunuzu aldık, kaydedin yani soru da alındı, bir dahaki toplantıda belki...

Tabii, Millî Eğitim bu ülkenin en önemli bakanlıklarından, en önemli politikalarından biri olduğu için biraz konuyu da açıkçası geniş tuttuk ama ben, izninizle, tekrar, komisyon üyelerinin izniyle artık Millî Eğitim Bakanlığımıza teşekkür ediyoruz.

Buyurun, çıkabilirsiniz.

Biz, Sağlık Bakanlığımızla toplantımıza devam ediyoruz.

Sağlık Bakanlığımızın son beş yıl içinde hazırlanan stratejik planlarının toplumsal cinsiyet eşitliği ve toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme yaklaşımı ışığında kendilerinden değerlendirmeyi alacağız.

Doktor Zekiye Çipil ve Doktor Sema Sanısoğlu, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, değil mi?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANISOĞLU – Evet.

BAŞKAN – Kim konuşacak?

Birlikte mi?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANISOĞLU – Birlikte konuşacağız.

BAŞKAN – O zaman, isminizi ve kurumunuzu tekrar edin.

Buyurun, söz sizde.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANISOĞLU – Hepinize iyi günler.

Başkanım ve değerli milletvekilleri, komisyon üyeleri; ben Doktor Sema Sanısoğlu, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanı olarak görev yapmaktayım.

Toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme konusunda Sağlık Bakanlığımızın böyle bir planlaması bulunmamakta ancak ben, bulunduğum daire olarak, Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanı olarak tamamen kadına ve kadının üreme sağlığıyla ilgili bütün programlarımız bu konuda bütçelenmiş durumda. Özel bir bütçeleme, onun için hani benim dairemin dışında öyle bir toplumsal cinsiyete dayalı bir bütçeleme yok. Yalnız, bizim dairemiz olarak, bakanlığın stratejik amaçlarında “Sağlığa yönelik risklerden toplumu korumak” başlığı altındaki hedefe yönelik stratejilerimiz içinde gebelerin nitelikli doğum öncesi bakım alma oranlarını artırmak, sağlıklı koşullarda yapılan doğum oranlarını artırmak, gebe, loğusa, anne, bebek, çocuklara yönelik mikrobesein öğeleriyle ilgili yararlanma oranlarını da bunlara yönelik, bunları artırmaya yönelik programlarımız var.

Gebelerin doğum öncesi bakım alma oranları biliyoruz ki anne ve kadın sağlığı yönünden, anne ölüm oranları çok önemli bir kriter. Ülkemiz ve bakanlığımız da bu konuda büyük bir aşama kaydetmiş durumda. 2011 yılı anne ölüm oranımız 100 bin canlı doğumda 15,5 düzeylerine inmiş durumda.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ne kadar?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANISOĞLU – 100 bin canlı doğumda 15,5.

Gelişmiş ülkelerin oranları Avrupa ve Amerika'da –ki Amerika son 2010 yılında 100 bin canlı doğumda 17'ye çıktı, 15'ten 17'ye kadar çıktı- yaklaşık 10 ve 10'un altı düzeylerde. Şu anda bizim ülkemiz, 1990 yılından itibaren olan, 2000 yılında yapılmış milenyum kalkınma hedeflerini 2015 yılında yüzde 75 oranında azaltmak diye 1990'daki değerlerimizin oranlarına, 2015 yılındaki ulaşacağımız hedeflere şu anda ulaşmış durumdayız ama biz, tabii, bununla yetinmiyoruz, daha da niye biz de 100 bin canlı doğumda 10'un altına inmeyelim, niye şurada yaklaşık 2012 yılında 223 annemiz öldü? Hani demek ki bunlarda daha yapmamız gereken bir şeyler var. Bununla ilgili yoğun programlarımız var, hem il düzeyinde hem bakanlıkta ön inceleme merkez komisyonlarımızda tek tek anne ölümleri, bütün dosyalar teker teker inceleniyor. Dünya Sağlık Örgütü'nün önerdiği programlar çerçevesinde bu annenin ölümüne sebep olan neler olabilirdi? Mesela, birinci gecikme dediğimiz şey, bu annenin riskinin farkında olmaması yani kendinde diyelim ki gebe, kanaması var ama bunun onun hayatını tehdit ettiğini bilmiyor. Demek ki bu konuda toplumun bir farkındalığını artıracağız, sağlık okur yazarlığını artıracağız, bir taraftan da bizim hizmet sunucularımız, sağlık personeli bu konuda kadınları eğitmenizi bekleyeceğiz. İki taraflı hizmet sunumundan ayrı bir de bilgilendirme, danışmanlık çok önemli. Mesela işte birinci gecikmeyle ilgili yapacaklarımız bunlar. Bunun için zaten yoğun çaba harcıyoruz, hizmet içi eğitimlerimiz var, ebelerimizi eğitiyoruz, birinci basamak aile hekimlerini eğitiyoruz, aile sağlığı elemanlarımızla bu düzeyde eğitimlerimiz devam ediyor.

İkinci basamak: Tabii, olayın asıl cereyan ettiği kısım doğum. Onlarda ikinci ve üçüncü basamak. Buradaki kadın doğum uzmanlarımızı, ebelerimizi eğitiyoruz. Şu anda bile bakanlıkta 40 tane kadın doğum uzmanı bu konuda eğitim almaya başladı 2013 yılı için. Bu sürekli 2015 yılına kadar başlatılmış programlar devam etmekte. Bununla ilgili yoğun programlarımız devam ediyor.

Bir şey mi soracaksınız?

Buyurun.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Keselim mi, yoksa sonunu mu bekleyeyim?

Yani sizin de belirttiğiniz gibi, asıl önemli olan, hamile kadınları eğitmek değil mi? Programlar henüz yok bildiğim kadarıyla.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Eğitiyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ebeleri falan dediniz ya...

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Hayır, eğitiyoruz.

Şimdi, gebe sınıflarımız programlar oluşturdu, bunlar yapılıyor. Evlilik öncesi danışmanlık var, on beş-kırk dokuz yaş kadın izlemi var. Bu çok önemli. Hani kadınlarımızı senede iki kez takip ediyoruz. Bu nedir? Kadının şeceresini çıkarmak gibi bir şey yani bu kadın riskli bir kadın mıdır, yaşı

nedir, gebelikte aile planlaması yönetmeni kullanıyor mu, ihtiyacımız nedir, biz ne kadar RİA alacağız, ne kadar prezervatif ihtiyacımız var, ne kadar hap, ne kadar enjektabl preparatlar? Hani bunlarla ilgili bu izlemleri yaparak biz kadınlarımızın aile planlaması ihtiyacını tespit ediyoruz, bunlara yönelik eğer eksik bir şey varsa o aşamalarda gene onları bilgilendiriyoruz. Yani gebelik isteyen kadına da gerekli danışmanlığı veriyoruz ama eğer gebelik istemiyorsa, özellikle iki yıldan sık aralıkların anne ölümlerini çok ciddi şekilde artırdığı bilindiği için bunların iki yıldan sık aralıklarla gebe kalmaması için bunlara bu dönemde mutlaka danışmanlık veriyoruz, aile planlaması hizmeti veriyoruz. Hem bilgisini hem de hizmetini ücretsiz olarak bütün birinci basamak ve ikinci basamak sağlık kuruluşlarında veriyoruz. Bunun için Doğum Öncesi Bakım Yönetmeliği' miz var. Mesela gebe kadın nasıl bir şekilde izlenecek? Standart, asgarisi var. Tabii, kadın doğum uzmanlarımız, özelde, her türlü kurumlarda bunun ötesini yapıyor. Asgari bir kadın, riski olmayan bir gebenin nasıl izleneceğiyle ilgili protokollerimiz var. Hepsi bilimsel kurullar tarafından oluşturulmuş, bu şekilde izlenme oranları. Mesela, bunu, biz, hedef olarak işte doğum öncesi bakım almış gebe oranlarımızı yüzde 95'in üzerine çıkarmak istiyoruz ki şu andaki 2012'nin son tabii, kapanmadı değerlerimiz yüzde 99'lara çıktı bu oran, 1 izlem ama tabii, Dünya Sağlık Örgütü 1 izlem ve 4 izlemdir. 4 izlem oranlarımız henüz bu kadar yükseğe çıkmadı, 89-90'lar civarında ama önemli olan, bunun tabii sayıdan öte bir de kalitesi önemli yani burada verilen hizmette. Onunla ilgili çalışmalarımız da devam etmekte. Hani her izlemdede yapılması gereken, mutlak yapılması gereken, çünkü sonuçta bunlar nihayetinde anne ve bebek sağlığını bir taraftan da etkiliyor çünkü bir anne ne kadar sağlıklıyla takdir edersiniz ki doğacak bebeği de o denli risklerden korumuş olacaktır.

Bu aşamalarda doğum öncesi bakım programlarımızın yanında bir de gebelerimize demir destek programımız var. Burada kadınlarımız zaten anemik toplumda, beslenme yetersizliği var ya da dengesiz beslenme, hani bu konuda bilgi eksikliği de var. Bu konularda hem doğum öncesi bakımlarda gebelerimize demir desteği veriyoruz ücretsiz olarak. Onlar genelde birinci basamaklarda veriliyor. Zaten onlara uğrayamayan, kadın doğumculara gelen de reçete ediliyor, alınıyor. Hem bu desteklerimiz loğusa döneminde de devam ediyor, loğusa boyunca, altı ay boyunca bu emzirme döneminde anneye bu takviyeyi yapmak için programlarımızı yoğun bir şekilde...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Vitamin mi?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Demir preparatı yani demir eksikliği anemisini önlemek için. Daha çok kadınlarımız, özellikle tabii kadınlar menstrual siklus dönemde adet kanamalarından dolayı erkeklere oranla bu konuda riskli durum yani anemi. Anemi de tabii hem gebeliği etkiliyor hem de kansızlık hem doğum ve doğum sonrası dönemimizde postpartum, doğum sonrası kanamalarda anne ölümlerinin en önemli sebebi kanamalar. Bu da kadının demir depoları ne kadar iyi, dolu ise oradaki kanamaya o denli daha güçlü karşı koyacaktır en azından kendi çapında,

doktor müdahalesi olmadan önce. Onun için, bu programlarımız hem gebelik, doğum ve doğum sonrası loğusalık döneminde devam etmekte.

Yeni bir programımız daha başlayacak, D vitamini. Ülkemizde işte kapalı toplum olma gereği hani bu D vitamini alma oranları, kandaki düzeyleri düşük olduğu için bu konuda hem bilgilendirme yapacağız hem de onlara D vitamini ücretsiz dağıtmaya geçen yıl itibarıyla başladık, bu sene de devam edeceğiz. Çünkü bunları bakanlık olarak ücretsiz toplu alım yapıyoruz, illere dağıtıyoruz. İller eksik kaldıkça kendi bütçelerinden o aradaki ihtiyaçlarını takviye etmekte.

BAŞKAN – Burada bir ara verelim.

Kusura bakmayın.

Hülya Güven Hocam, buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, benim biraz kafam karıştı açıkçası. Siz kadın ve üreme sağlığı birimi sorumlusunuz ama aile hekimleri sorumlu değil mi gebe takiplerinden, onların sağlıklı gebeliklerini sürdürmelerinden? Siz onları mı yönetiyorsunuz, yoksa direkt kadınlara mı yönelik?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Program bize ait ama yürüten tabii ki onlar. Tabii, bunu sadece...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Evet.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Pardon... Ben sizi dinleyeyim.

BAŞKAN – İsterseniz usul olarak, soruyu soran, katkıyı yapan tamamlasın çünkü aynı anda olursa geçmiyor o da tutanağa.

Buyurun.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani sizin o zaman bu işlerdeki sorumluluğunuz biraz karışmış gibi göründü bana.

Bir de gerçekten özellikle Sayın Başbakanımız “En az 3 çocuk, 4 çocuk.” derken aslında kadın doğum hastaneleri de burada çok önem kazanmaktadır ve bir ara da hemen hemen her ilde kadın doğum, kadınlara yönelik yani onların sorunlarıyla yakından ilgilenmek üzere bu hastaneler kuruluyordu ama şimdi görüyoruz ki İzmir’de mesela iki tane ise birisi kapanıyor. Sebep de, gösterilen gerekçe de “Kâr etmiyor.” Şimdi, bu da Sağlık Bakanlığının yürütmek istediğiyle birazcık ters gibi geldi bana.

Çocuk evliliklerden hiç bahsetmediniz. Hani kadınları sürekli eğitiyorsunuz birtakım ama ülkemizin de bir gerçeği var, çocuk evlilikler ve çocuk gebelikler. Bunlar ne kadar sağlıklı takip edilebiliyor veya yasal, tabii ki işlem yapılması gerekiyor. Yani ne kadar sağlıklı yürüyebiliyor bu kadın sağlığı üzerinde, özellikle gebelik ve doğum konusunda?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Tabii, program bize ait ama sonuçta verilerini biz takip ediyoruz. O icracı kurum aile hekimliği olabilir ama sonuçta bu hizmetin nihai hedefi anne ölümlerini azaltmaksa bunları zaten hep beraber çünkü bunlar da Türkiye Halk Sağlığı Kurumuna bağlı diğer daireler, hepsi bir bütün aslında, bir hizmetin programı, sadece biz başlatıyoruz ama uygulayıcı onlar. Bir ayağı da aslında hastaneler, Kamu Hastaneleri Kurumu da var bu iş için çünkü sadece doğum öncesi bakım hizmeti aile hekimliğinde verilmiyor, özel kurumlar da var, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü de, üniversiteler de var. Çünkü bizde aile hekimliğine giden, doğum öncesi bakım alan gebelerimiz de var, aynı anda ikinci basamak, üçüncü basamak veya özele giden kişilerimiz de var. Şu anda bilgi sistemleri olarak buradaki bilgiler aile hekimliğinin... Tabii, aile hekimi, mevcut olduğu nüfusundan sorumlu. Buradaki kişilerin hastalıklarını, gebeliklerini ve sonuçlarını bilmek durumunda çünkü ona göre planlama yapacağız. Hani buna göre bizim loğusamız ne kadar olacak, bebeğine yapılacak aşı planlanacak, buna yapılan aile planlaması hizmeti istihdamı sağlanacak, buna verilen eğitimler, personel, hep bu şekilde planlanacak.

Yalnız bu konuda yani aile hekimleriyle filan ayrı olduğumuz konusunda yanlış bir anlaşılma oldu galiba. Biz, programları hep beraber yürütürüz. Sadece biz Kadın Üreme Sağlığı olarak bu programı başlattık, yürütmesi onlarda ama sonuç da bütün bilgileri hep birlikte yönetiyoruz.

Evet, arkadaşımız...

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU TEMSİLCİSİ DR. ZEKİYE ÇİPİL - İzninizle ben bir şey eklemek istiyorum.

BAŞKAN – Bir dakika...

Söz isteydim.

Hocam, siz cevap aldınız mı sorunuza?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Herhâlde diğer arkadaşımız tamamlayacak cevabı, ben alamadım.

BAŞKAN – Tekrar kendinizi tanıtip başlayın.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU TEMSİLCİSİ DR. ZEKİYE ÇİPİL – Ben Doktor Zekiye Çipil, Kadın ve Üreme Sağlığı Daire Başkanlığında çalışıyorum.

Başkanımın dediği gibi, biz programların standardını belirleyen bir daire başkanlığıyız yani bu program nasıl yürütülecek, hangi aşamada, kimler tarafından yürütülecek ve sonrasında bu programların değerlendirilmesini, izlenmesini yapan bir birimiz ama uygulayıcı kısım, dediği gibi başkanımın, işte birinci basamakta aile hekimleri, ikinci basamakta hastaneler, üçüncü basamakta üniversiteler vesaire. Yani uygulayıcılar onlar ama programın standartlarını, nerede, nasıl yürütüleceğini belirleyen yine tabii, ilgili koordinasyonlarla birlikte biziz, öyle söyleyebilirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Sebahat Tuncel, buyurun.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ben, öncelikle herkese merhaba diyorum.

Tabii, bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme meselesinde bir türlü anlaşıyoruz kurumlarla. Herkes gelip kadınlara dair yaptığı işleri anlatıyor. Hele Sağlık Bakanlığının direkt annelik üzerinden bir sunum yapması da ilginç bir durum ama bu bizim toplumsal olarak yaklaşımımızı ifade ediyor yani Sağlık Bakanlığı sanırım sadece anneler üzerinden bir şey yapmıyor yalnız, kadın bir birey ve dolayısıyla buradan, hani daha geniş bir çerçeveden girip buradan şey yapılırsa iyi olurdu diye düşünüyorum. Bu ciddi bir sorun çünkü toplumda da öyle, kadın daha çok annelik üzerinden tanımlanıyor ve rolleri de buna göre tanımlanıyor, aile içerisindeki rolü, toplum içerisindeki rolü, çalışma yaşamındaki rolü, annelik üzerinden tanımlanıyor ve kadın örgütlerinin, özellikle feminist kadın örgütlerinin en çok itiraz ettiği nokta da bu. Mesela, hiçbir erkeği babalık üzerinden tanımlamazsınız yani erkeklere ilişkin bir sağlık şeyi yapıldığında burada babalık üzerinden bir sunum asla duymazdık yani daha çok hani erkek üzerinden. Dolayısıyla bu cinsiyetçi bir yaklaşım ya da rol dağılımı meselesinin problemli olduğunu ifade etmek istiyorum. Yani işte kadının üreme sağlığı, doğum öncesi, doğum sonrası meselesi, bu bir problem.

İkincisi, tabii, bizim bu bakanlıkları dinleyince, Eğitim Bakanlığını dinlemedim ama muhtemelen orada da öyledir, kız çocuklarına yönelik yapılan işler ya da genelde...

BAŞKAN – Bu böyle şeye benziyor: “Okumadım ama...” Okumadan yorum yapmak gibi oluyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ön yargı...

BAŞKAN – İkincisi, şunu da bu arada söyleyeyim: Benim bildiğim yani anladığım kadarıyla Doktor Sanıoğlu daha sunumunu tamamlamadı, muhtemelen oraları da anlatacaktır. O anlamda, istiyorsanız... Bu sizinkisi şimdi şey oldu, söylenmemiş sözlerle cevap gibi oldu.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Yok, bu genel yaklaşımımız öyle, bakanlıkları, hepsini dinledik, sizin çok söylediğiniz “Ne alaka?” diye sorduğunuz şeylere ilişkin. Genelde dış ilişkiler birimi ya da kültür sanat, şimdiye kadar gelen birimler şey açısından... Yani buradan, o açıdan, bundan sonraki sunumda muhtemelen biraz önce sorduğum sorulara cevap bulabiliriz belki ama tam bu kadın üreme sağlığı meselesi, doğum meselesi gündeme gelmiş iken şimdi çok kamuoyunda tartışılan kürtaj yasası var ve henüz tabii, biz ulaşamadık. Elinizde bu yasanın tasarısı varsa belki KEFEK üyelerine dağıtabilirsiniz. Bu konunun en azından üzerinde bir tartışma şeyi yapabiliriz ya da bize bilgi verebilirsiniz hazır sizi bulmuşken bu konuda, çünkü bu çok ciddi tartışma konusuna neden olan bir konu. Siz de anne ölümlerinden bahsettiniz. Tabii, bunun birçok yönü var, işte farkında olmama, gebelik sırasında hiç doktora gitmeme ya da sorunların farkında olmama meselesi olabilir, bilinçli bir şey olmayabilir. İkincisi, istenmeyen gebelikler meselesi. Birçok kadın aslında bunu kendi yöntemleriyle kurtulma yani kürtaj yasası o açıdan önemli ya da mesela tecavüz sonucu hamile kalan kadınların

yaşadığı sorunlar. Bu kamuoyunda çok tartışılır bir hâle geldi ve biz bunu en azından KEFEK Komisyonu olarak çok önemsiyoruz. Tabii, bununla Sağlık Bakanlığı ilgileniyor ama bizim ilgilenmemiz belki gerekiyor, Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda bunda görüş bildirilmesi meselesi üzerinden. Bu konuda da yani bu bölüme dair bir bilgi verirsiniz, nedir, kapsamı ne yani kadın örgütleriyle bu konuda bir çalışmanız oldu mu yani bu, sadece sağlık meselesi değil. Sağlık, sonuçta, biliyorsunuz, toplumsal şeyleri de belirliyor. Bu konuda hükûmetin bazı açıklamalarını biliyoruz, işte “Tecavüze uğrasa da siz doğurun, devlet bakar.” falan gibi sözlerini biliyoruz ya da bu kürtaja ilişkin Sayın Başbakanı bu konuda çok eleştirdik. Kadın bedeni üzerinden söz söylemesi gereken ne Başbakandır ne erkektir, aslında kadının kendisidir, sonuçta onu doğuracak olan, bakacak olan, şey yapacak temel sorumlulardan birisidir. Bu konuda da bize bir bilgi verebilirseniz en azından seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Kanunla ilgili çalışma için sizi ben aydınlatayım. Bu konuda Sağlık Bakanlığının çalışması bildiğim kadarıyla devam ediyor ama bu alandaki kamuoyu hassasiyeti zaten dikkate alındı yani kürtaj süreleriyle ilgili vesaire. Orada kamuoyunu rahatsız edecek veya mevcut duruma ters, geri götürecek herhangi bir çalışma yok.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama sadece on hafta olarak şey yapıldı ama diğer konularda...

BAŞKAN- Artı, tabii ki paylaşılacak yani komisyona da gelecek, mutlaka tartışılması gereken Parlamento çatısı altında, her yerde, her kademede tartışılacak. Yani hâlâ buraya gelmediyse muhtemelen bu üzerindeki çalışma tamamlanmadığı içindir. Hükûmet, biliyorsunuz, bu konuda yani sadece Sağlık Bakanlığı değil, o tamamlandıktan sonra bir Bakanlar Kurulu istişaresi de olabilir, diğer bakanlardan görüş alınması da olabilir, o anlamdadır ama önümüze geldiğinde ben de yakından takip ediyorum sizler gibi, o tartışma imkânını bulacağız.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama o konuda bir şey söylemek istiyorum. Genelde komisyona geldiğinde ya da Bakanlar Kurulu imzasına açıldıktan sonra çok müdahale edemiyoruz.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Çok geç oluyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – O yüzden de mesela bizim de görüş ve önerilerimizle katkı sunacağımız yani bir dar çalışma alanı olursa... Madem bu kadar içindesiniz o zaman sizden böyle bir şey rica edelim, biz de katkı sunalım.

BAŞKAN – Sizlerin de gayet iyi bildiği gibi, yasaların Parlamento çatısı altında ilk tartışıldıkları yerler ilgili komisyonlar. Bu komisyonlar, ama bizlerin üye olduğu olsun, ama üye olmadıklarımız olsun bütün milletvekillerine açık yani oralara gidip bütün bu görüşleri, en azından kendi siyasi partimizdeki arkadaşlarımız oralarda, onlarla birlikte bunları yansıtmak imkânımız var. Yani kadına dair olan herhangi bir önemli yasanın da KEFEK olmadan tartışılacağını da düşünmüyorum açıkçası.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Oldu, daha önce oldu.

BAŞKAN – O zaman, KEFEK üyeleri de bu anlamda kendilerini sorgulayacaklar. Gündemde yer alabilir. KEFEK üyeleri de bunu madde olarak da koyabilir. Bence KEFEK'in yönetimi de açıkçası buna çok elverişli bir yönetim.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – En azından kanunu görsek, şimdiye kadar görmedik.

BAŞKAN- KEFEK Başkanı da her zaman uyguluyor. Biliyorsunuz, o anlamda sorun olmaz.

Şimdi, benim önerim, biz, önce şu sunumu bir tamamlattıralım ki eksiği gediği, katkımız, sorumuz, cevabımız çünkü doktor hanım tamamlamadığı için, şimdi o da diyor ki: "Yani ben aslında bunları anlatacağım ama siz daha beni dinlemeden sorular soruyorsunuz." O anlamda, biz, iki uzmanımıza da bu alanda bir imkân tanıyalım.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Şu konuda bir şey söyleyecektim ama neyse sonra da söyleyebilirim.

BAŞKAN - Ondan sonra, bir daha kesmeden gidelim, notları alalım.

Hülya Hocamın da tabii, katkısı çok önemli bir hekim olarak, hoca olarak. O anlamda, siz, bu arada gelmiş olan soruları da göz önüne alarak lütfen sunumuza devam edin.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU –Teşekkür ediyorum.

Tabii, ben de bir anneyim, iki çocuğum var. Tabii, bu algı zaten toplumumuzda var. Böyle muhafazakâr toplumda veya Türk toplumunda kadın nasıldır? "Hadi anneler çocuklarınızı aşıya." Haydi babalar hiç demedik bu kampanyalarda. Hep bunu kendim yıllar önce, 90'larda eleştirmiştım. Hani babalar? Ben kendim çocuğuma şurup verirken, ilaç verirken hani baba? Hani ben doktordum diye, eşim doktor değildi ama onu bile yadırgamıştım, benim doktor olmama rağmen. Hani toplumumuzda nedense böyle bir algı var ama politikalarımızda böyle bir algı olduğunu sanmıyorum. Şu anda bizim amacımız "anne ölümlerini azaltmak" diye oradan girdiğim için böyle teferruatlı bir konuya girdim. Sonuçta "bir kadının üreme sağlığı" dediğimiz zaman, doğumdan ölüme kadar olan ki dönemi kastediyoruz ama tabii "reproduktif çağ" dediğimiz on beş-kırk dokuz yaş kadının dönemi, doğurganlık ve doğurmadiği dönemler olarak bir siklus'u var. Doğuracak, kendi planına göre, onunla ilgili biz ona mükemmel, bütün risklerden korunmuş bir şekilde bir ortam sunacağız. Özellikle şu andaki politikamız, anne ölümlerini azaltmak için hastane doğumlarını artırmak. Doğuracağız, loğusa olacak, loğusada yeterli "postpartum bakım" dediğimiz doğum sonrası bakım, onun da kriterlerini biz kadın üreme sağlığı olarak belirledik. İlgili daireler, hizmet sunucuları bunları yapıyorlar. Bu dönemde hem bebeğiyle ilgili danışmanlık bilgileri, hizmetleri verilecek hem de ona bir dahaki gebeliğine kadar -ne kadar gebelik yapacaksa- iyi bir doğum kontrol yöntemini sunuyoruz. Kadının siklus'u böyle devam ediyor.

Tabii, bu "on beş-kırk dokuz yaş kadın izlemleri" dediğim dönemde kadının sadece doğurganlığı değil, işte kanserden korunması veya mamografi, simear, cinsel yolla bulaşan hastalıklar

veya sistemik bir hastalığı vardır, diyabeti vardır, kalp hastalığı vardır. Bu yönden de onun eğitimi, okuryazarlığı, onunla ilgili bilgiler...

Bizim özellikle Kadın Üreme Sağlığı, eski AÇSAP Genel Müdürlüğü olarak programlarımızın çoğu eğitim üzerine yani hep kadınlarımızı çünkü kadın evin direği, oğlumuzu da kızımızı da onlar yetiştiriyor. Bu yapıda, bunları daha ileriye dönük, modern anlayıştaki çocuklar yetiştirmek için annelerimizi eğitiyoruz, her yönden danışmanlık veriyoruz, üreme sağlığı yönünden. O da kendi kız çocuğunu veya oğlan çocuğunun adolösan dönemine geçişini sağlayacak, ona o bilgiyi ve danışmanlığı verecek. İlk etapta en önemli eğitim yeri aile ocağı. Bu konuda annelerimizi, belki erkek çocuklar için de babalarımızı eğiteceğiz. Bu yönden erkeklere yönelik de eğitim var, sadece üreme kadınlara yönelik değil çünkü "üreme sağlığı" dediğimiz zaman bir tarafı da erkek. İşte askerî, Genelkurmayla beraber anlaşıyoruz. Onlarla beraber, onlardaki o on sekiz-yirmi yaş askere gelen çocukları, daha hiç cinsellikten haberi olmayan, bu konuda hiç tecrübesi olmayan kişilere bile aile planlaması, güvenli cinsellik nasıldır, bunlarla ilgili yoğun bir eğitim kampanyamız devam etmekte. Biz eğitim kurumu oluşturduk onlarda, onlar kendi içinde devam ediyor. Bizim bölgesel merkezlerimizden eğitimci transfer ederek onların bu ihtiyaçlarını sürekli bir şekilde, kendi kurumlarımızda, bir de diğer kurumlarda halk eğitimleri yaparak bunu sağlıyoruz. Bunların içinde, ailelerle beraber, Halk Sağlığıyla beraber, sadece, hani, kadının annelik yönünü de değil, diğer ihtiyaçlarını da bu yönde karşılamaya çalışıyoruz. Dediğim gibi, kanser taramaları, işte, sistemik hastalıklarla ilgili, onlara gebelik öncesi, evlilik öncesi danışmanlık veriyoruz. Hani, yaş önemli. Sayın Vekilim söyledi, "adolösan" gibi... Tabii, 17 yaş altındakinin kendisi daha büyümemiş ki bir de evlenecek ve çocuk yapacak. Hani, onlarla ilgili, bunların riskleriyle ilgili, kalıtsal, akraba evlilikleriyle ilgili, bunların doğuracağı, gebeliklerdeki sorunlarla ilgili, hep, sürekli, evlilik öncesi danışmanlık programımızda bunlarla ilgili, bilgi, eğitim ve danışmanlık veriyoruz. Onlarla ilgili, hangi kurumlara, ne olduğunda başvuracağına ilişkin hem programlarımız var hem de yoğun bir eğitim yapmaktayız. Tabii, adolösan gebelik oranları giderek azalmakta. 2003-2008 TNSA sonuçlarına baktığımızda oldukça azalmıştı ama, tabii, bu ideal, istediğimiz, hâlen daha anne ölümleri içinde yüzde 10-15 kadar, 15-19 yaş gebelik aralığı var. Demek ki, bu kişilere ulaşamamışız veya bunlara etkili danışmanlık verememiştik. Bunlarla ilgili sürekli, eğitim ve danışmanlık hizmetlerimiz devam etmekte.

Onun dışında, bir de kadına yönelik şiddetle alakalı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla beraber -bizim Ruh Sağlığı Dairemizin özellikle- çalışmaları devam etmekte, çocuğa ilişkin, ÇİM ve KOZA kuruluşlarıyla beraber. Bizde bunlarla ilgili hastanelerde tıbbi sosyal hizmet birimleri oluşturulmuş durumda. Kadın şiddete maruz kaldığı zaman, bir acile geldiği zaman bu birimden hizmet almakta; bunlara yönlendirme, danışmanlık verilmekte. Orada zaten sağlık hizmeti alıyor ama hukuksal, psikososyal yönden ne tür hizmet alacağı veya savcılık olarak hukuksal tarafı ne, o konuda o birimler bu

kişilere hizmet vermekte, artı, bu veriler de il ruh sağlığı şube müdürlüğü tarafından toplanmakta ve istatistiki olarak bilgiler hazırlanmakta.

Ben, toplumsal cinsiyetle alakalı, bir de kadın-anne sağlığıyla alakalı... Daha sonraki programlarımızda da kadının menopoz ve yaşlılık dönemindeki ihtiyaçlarına yönelik programlar üretmek için, 2017 stratejik planlarımızda bunları gözetmek için programlar yapmaktayız.

Şu andaki programlarımız bu aşamada.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Sebahat Tuncel.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Tabii, şey, biz bütçe konuşuyoruz ya burada, o yüzden hani bütün bu söylediğiniz şeyler önemli tabii, bu konuda verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ediyoruz.

Ben bir şeyi merak ediyorum: Sağlık Bakanlığının bütçesini nasıl kullanıyorsunuz, yani bu konuda sizin bilginiz var mı? Siz başında söylediniz aslında hani “Toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçeleme çalışmamız yok.” diye ama Sağlık Bakanlığı bu bütçeyi nasıl kullanıyor? Örneğin, işte, anne ve çocuk sağlığı konusundaki bütçesi, ayrı bir kalemi var mı? Ya da işte söylediğiniz gibi, Ruh Sağlığı Dairemiz bu şey, bütçede ayrılan para kullanılırken, pay kullanılırken hastanelerde olsun, işte bu söylediğiniz eğitim çalışmaları olsun, nasıl planlaması yapılıyor? Yani burada “kadın-erkek” diye kadınlara veya erkeklere göre bir ayırım yapılıyor mu? Bunun nasıl şeyini yapıyorsunuz? Çünkü mesela bizim bu dinlemelerdeki temel şeyimiz, evet burada bu yapılmıyor ve bu yapılmalı. Bunun hani yansıması nasıl oluyor ve bu gerekli midir? Mesela bu alt komisyonda şöyle bir sonuca ulaşmak istiyoruz, hele bir kişi olarak da: “Evet toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme şarttır, bu bir devlet politikası olmalıdır, bütün bakanlıklar yani yerel yönetimler, hepsini, kendi sürecini buna göre hazırlamalıdır.” diye bir sonuca ulaşmak istiyoruz. Yani bizim ulaşmak istediğimiz bu sonuç acaba doğru mu? Dolayısıyla, hani, bu konuda bir bilginiz var mı? Ya da nasıl harcanıyor bu bütçe?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben, daimî uzmanlarımızdan bir tanesinden toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemenin tekrar bir tanımını rica ediyorum.

Mustafa Şahin Hocam, buyurun.

KOMİSYON UZMANI MUSTAFA ŞAHİN – Şimdi, efendim, cinsiyete duyarlı bütçe, Sayın Milletvekilimizin de işaret ettiği gibi, sadece kadınları kapsayan veya kız çocuklarını kapsayan hizmetler veya harcamalardan oluşmamakta, bu demek değil. Bizatihi ana hizmet fonksiyonları itibarıyla toplumsal cinsiyet perspektifinden amaç ve hedefler belirlenmekte mi? Uygulama stratejisi, denetim değerlendirme ölçütleri tasarlanmakta mı? Yani bunu biraz daha açacak olursak, Sağlık Bakanlığı bünyesinde Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü, bütçe gereksinimlerini belirlerken sadece kadınlara yönelik değil, bizatihi kadın, erkek, kız çocuğu, erkek çocuğu veya halk sağlığı, tüm öncelikler belirlenirken cinsiyete duyarlı bir yaklaşımla tasarlıyor mu?

Şimdi, tabiatıyla, efendim, burada, şunu da yalnız göz ardı etmemek lazım: Kuşkusuz cinsiyete duyarlı bütçenin geçmiş dönem kadın çalışmaları literatüründen farklılığı ana hizmet fonksiyonlarına odaklanmak ancak sayın temsilcinin aktardığı hizmetleri de yok saymadan. Buna da eş zamanlı bakabilmek, yani hem spesifik olarak kadınlara, kız çocuklarına ve bu anlamda toplumsal ilişkiler içindeki konumlanışa bakmakla birlikte ana hizmet fonksiyonlarına cinsiyet duyar... Burada şu var: Genelde politika tasarımlarında cinsiyet etkileri, cinsiyetler arasında nötr bir bakış var ve -bu daha önce de konuşuldu- bu, aslında bir körlük olarak da literatürde geçiyor.

Yalnız şunu da arz etmek isterim: Cinsiyete duyarlı bütçeleme sadece bir politika tasarımı veya uygulanmasının ötesinde -söz gelimi- bu politikalar, Parlamentoda bütçe nasıl müzakere edilecek - komisyon aşamasında, Genel Kurul aşamasında- ve uygulama sonuçları nasıl denetlenecek ve değerlendirilecek? Dolayısıyla, bu sadece hazırlık aşaması değil, Parlamentoda da bu politikaların benimsenmesi noktasında değerlendirilmesi, denetimi noktasında cinsiyete duyarlı adımlar atılacak mı? Çünkü, spesifik bu cinsiyete duyarlı politikalar belirlendikten sonra Parlamentoda da o önceliklere uygun bir kurumsallaşma, ihtisaslaşma ihtiyacı doğacaktır. Bunun ötesinde, cinsiyete duyarlı bütçeleminin uygulama hizmeti yürütüm sürecinde geleneksel, Weberyan anlamda bir bürokrasi-yönetim-uygulama ayrışması özellikle eleştirilmektedir. Bizatihi, kadınlarla, kadın örgütleriyle uygulama sürecinde olabildiğince devlet, vatandaş, kadın tüm aktörlerin birlikte sürecin içinde, etkileşim içinde... Çünkü şöyle bir, efendim, biraz daha... Çünkü bu geniş bir literatürün içinde sonuçta cinsiyete duyarlı bütçe çeşitli tartışmalardan besleniyor. Yani teknik bir tasarım değil, çok daha bu yaklaşıma ruh veren birtakım başka tartışmalarla eş zamanlı görüyor.

Söz gelimi, şimdi bu beden konusu, beden politikaları son derece önemli. Yani kadın hak ve özgürlükleri açısından kadının dışında herkes kadının bedeni hakkında konuşuyor. Bu, bizatihi kadının kadın olarak toplumsal cinsiyet kimliğiyle vatandaş olarak var oluşuna bir ket, bir engel, vesaire. Dolayısıyla, kuşkusuz pozitif bilimlerin, tıbbın gereksinimleri vesaire, yani o evrensel kabullerin ötesinde eğitim düzeyi veya herhangi bir aidiyet farkı gözetmeksizin kadınların öznelliklerine açık bir politika tasarım sürecinin de eş zamanlı örgütlenmesi gerekiyor. Bu anlamda yapılanlar çok olumlu, gerçekten tebrik ediyorum. Ancak, işte, belirttiğim hususlar açısından yeniden değerlendirilmesine ihtiyaç var gibi.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun, Dr. Sema Sanisoğlu devam etsin sunumuna ama Sayın Vekilimin de sorularını cevaplayarak lütfen.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Şimdi, şöyle bir şey: Sağlık sunumu olduğu için cinsiyet ayrımı ancak belirli -tedavi de demeyelim- hastalık gruplarında olabilir. Kadını ilgilendiren

hastalıklar vardır, diyelim ki menopoz veya rahim, kadın hastalıkları, uterusla alakalı, erkeğin de prostat ve diğer hastalıkları olabilir ama bunun dışında, bunların tedavileri, bunda vereceğimiz bir fark, cinsiyete dayalı bir bütçeleme bunda yapsak da hani sizin söylediğiniz anlamda bu olmaz, bu doğal bir şey. Yani bir politika gütmüyoruz burada. İnsanların cinsiyetine bağlı bir hastalıkları var. Tek ne olabilir? Tüp bebekle ilgili özellikle Bakanlığın bir uygulaması var. Bu, tabii, aileyle alakalı, tek başına cinsiyete dayalı bir şey değil ama bunda daha çok tedavi, bu tür masraflar hep kadın bedeninden gittiği için hani ona ayrı, evet, o cinsiyete ayrı bir bütçeleme mutlaka yapılmakta çünkü bu işlemlerde erkeğin işi çok kolay. Bütün olay, bütün siklusların, medikal tedavilerin, cerrahi tedavilerin hepsi kadın üzerinden gidiyor. Böyle, kadının da bir handikabı var. Onun için buna yönelik mutlaka bütçeleme yapılıyor ama tabii kadın üreme sağlığının içine aslında o da giriyor, çocuk isteği olup da bunu doğal yollardan olamayanlara yardımcı olmak ama, hani bizim bütçemiz zaten topyekûn, ülkenin gelişmişlik düzeyini gösteren en önemli göstergelerden birisi olan anne ve bebek ölümlerini azaltmak ise, bu oran ise, bizim zaten bütçemiz çok doğal olarak toplumsal cinsiyete dayalı bir bütçeleme; topyekûn, yüzde 100'ü bu amaçla... Hatta, bizim Dünya Bankasından bu konuda, işte eğitim katkımız oluyor, çünkü sürekli şu anda yaklaşık bu yıl içinde 500 tane sağlık personeli eğiteceğiz, diğer taraftan aile hekimliği düzeyinde, toplum sağlığı merkezleri düzeyinde, halk eğitimleri olacak. Bunların hepsinin bir gideri olacak; bunların hepsinin, bir kısmının bakanlık bütçesinden bir kısmının da Dünya Bankası bütçelerinden oluşturulması.

Kürtaj konusunda zaten medyada olan tartışmalarda farklı bir şey yok yani on haftanın... Hani geriye giden bir şey yok. Daha iyi şartlarda kürtajın halkımıza sunulması için uğraşıyor. Zaten bizim istenmeyen gebelikleri önleme, karşılanmamış aile planlaması ihtiyacını azaltmak için hedefimiz işte 2012 yılının sonunda, 2014 yılının sonunda yüzde 3'e indirmek. Onunla ilgili, zaten, birinci basamak ve hastanelere, ikinci basamaklarımıza aile planlamasıyla ilgili, spiral, doğum kontrol hapsi, aylık bu tür enjeksiyonlar, kondomlar ücretsiz olarak dağıtılmakta ve en az üç modern aile planlama yöntemi sunulmakta. 2008 TNSA sonuçlarına göre yüzde 46 modern aile planlaması kullanılma yönetimi, toplamda ise yüzde 73, oldukça iyi bir düzeydeyiz ama tabii bunun sürekliliğini sağlamak için hem kadınlarımıza bu bilgi akışını aile hekimi, aile sağlığı elemanlarıyla sürdürmemiz gerekiyor hem de bununla ilgili malzemelerimizi insanlara ücretsiz olarak sunmaya devam etmek için de gerekli bakanlık ve il düzeyindeki alımlara devam etmemiz gerekiyor.

Onun dışında başka...

BAŞKAN – Şimdi, teşekkür ediyorum.

Tabii ilgili bakanlıklardan strateji, planlama, programlama dairesinden gelmediği sürece bürokratlarımızın, uzmanlarımızın bize vereceği bilgiler, o bakanlığın alanına giren kadın çalışmaları oluyor. Bunun dışı, doğal olarak şu anda 2 tane değerli bürokratımız var, onlardan beklenemez, çünkü zaten Türkiye Halk Sağlığı Bölümünden geldikleri için, onun için de kadın çalışmalarıyla ilgili bizi

bilgilendiriyorlar ama bu Komisyonun temel çalışması, bütün, bakanlığın bütçesi içerisinde kadın-erkek eşitliğine yani eşitlik politikalarının oluşmasına, her türlü ayrımcılıkla mücadeleye yönelik olarak uygulanan politikanın kararlılığının göstergesi bütçe. Oralarla ilgili bir teknik çalışma yapıyoruz. Ama ben yine de sizin bu verdiğiniz bilgiler için teşekkür ediyorum. Bizim, “fırsat bu fırsat” deyip Komisyon üyelerimizin eminim size bu konularda da soruları olacaktır, lütfen onları da cevaplayın. Bu Komisyonun bir özelliği var, bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme Türkiye’de ilk kez bu şekilde tartışıldığı için bilgi eksikliği olabiliyor ya da yanlış anlaşılmalara olabiliyor. O anlamda bize katkı sağlamanız için kanallar açık, gelebilirsiniz, mailleyebilirsiniz. 2’nci turlarımız olacak, 2’nci turlarda inşallah bu teknik detaylara daha bir uzmanlık alanı olarak bakarak gireceğiz. Ben şimdi Komisyon üyelerimize söz vereceğim. Hazır bu fırsatı da bulmuşken kadın ve sağlık konusunda da, değil mi, tutanaklara geçer, yayınlamamızda da yer alır.

Buyurun Sayın Binnaz Toprak.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu, aslında deminki soruyla ilgili aklıma geldi. Şimdi bence bu alt komisyon değil belki ama Komisyonun görevlerinden de biri, dediniz ya bakanlıklarla ilgili böyle üst düzey politik kararlar, o tür taleplerde bulunmak olmalı. Bunu şimdiye kadar yapmadık. Mesela, demin sözünü ettiğimiz Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde işte çok sayıda kadın öğretmen var, hatta erkek öğretmenlerden sayıları daha fazla ama yönetim düzeyinde çok az. Şimdi, bunu, hakikaten rakamlarını da isteyip Millî Eğitimden bunu bir talep olarak biz sunabilirmiyiz.

Aynı şekilde mesela, şu anda bahsedeceğim konu da ona benzer bir şey, yani bu kürtaj meselesiyle ilgili. Siz “Pek bir şey fark etmedi.” falan diyorsunuz ama yani gazetede her gün haberler çıkıyor kadınlara çok büyük zorluklar çıkarıldığı, kürtaj olmak isteyen kadınlara.

Onun yanı sıra, geçen haftaydı zannederim veya en son on gün içinde Ayşe Arman bir dizi yazı yazdı, bu devlet hastanelerinde kürtaja giden kadınların...

BAŞKAN – Hocam, o hiç daha araştırılmadı, orada şu anda hiçbir kanıt yok.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – İşte, araştırmak lazım ama.

BAŞKAN – Bakın araştırılıyor ama orada şu da çıktı: Birçok yazının aynı üslupla farklı kalemlemlerle gönderildiği. Bunu biliyorsunuz, biz mali özlük haklarında da yaşadık, öğretmen atamalarında da yaşıyor. Yani bir grup organize oluyor, sürekli kalemi, kâğıdı değiştirerek belli konularda bir mail ve mektup yağmuruna tutuyorlar.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ha, bilmiyorum, orasını bilemem.

BAŞKAN – İşte, o yüzden o -ne olur- henüz araştırılmadı. Hakikaten biz burada hekimleri de çok ciddi zan altına sokmuş oluyoruz. Ben Türkiye’de hiçbir hekimin o şekilde gelip tedaviye ihtiyacı olan bir insana zulüm edebileceğini -yani bir psikolojik ve mental bozukluğu yoksa ki burada sağlık şeylerimiz de var- ülkemizde bu tip vakalar bugüne kadar olmadı, bundan sonra da olacağını düşünmüyorum ama araştırılmış bir şey yok. Bir köşe yazarının köşesine kaynağını araştırmadan

koyduğu mektuplar var. Size de mailler geliyordur zaman zaman. Bu, iltifat da içerebilir hakaret de içerebilir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama mesela... Anladım...

BAŞKAN – Bu, örgütlenmiş bir ekip de olabilir. Onu bir bekleyelim, bir aydınlansın.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Benim söylediğim yalnız, hakaretler falan bir kenara...

BAŞKAN – Ama öyle bir şey, daha yok yani.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Onlar bir kenara, daha önemlisi, bu kürtajın bayıltmadan yapıldığı ve bunun büyük bir travma yaşattığı kadınlara. Şimdi bu...

BAŞKAN – Tekrar söylüyorum...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu mesela şeyden araştırılabilir...

BAŞKAN – Her yerden...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Hastanelerden, gerçekten narkoz...

BAŞKAN – Tabii ki araştırılır.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – ...kullanılıyor mu kullanılmıyor mu?

BAŞKAN – Bakın, ama bireylerin gidip dava açma, şikâyet etme hakları var bu ülkede. Yani böyle bir şey yok fakat birtakım kadınlar sürekli bir yerlere bununla ilgili yazı yazıyorlar.

GÖNÜL BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin) – Narkoz isteğe bağlı zaten, isteğe bağlı.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – O kürtaj sanırım kürtaj değil, hani “vakum” diye bir şey de bahsetmiş yani...

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANISOĞLU – Ben kadın doğum uzmanıyım aynı zamanda, isterseniz...

BAŞKAN – Bir dakika, bir dakika, vereceğim size en son. Siz bir dinleyin eleştirileri, hepsine birden...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ve bu yeni bir şey denmedi. Yani “Eskiden beri devlet hastanelerinde bu kürtaj işi bu şekilde yapılıyor.” falan diye de yazıldı.

BAŞKAN – Allah korusun.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Ama işte bütün bunlar aynı, aynı kaynaktan.

BAŞKAN – Bu konuda açılmış soruşturma, bu sebeple yargılanmış bir sağlık personeli, hüküm giymiş bir sağlık personeli ya da bir bireyin ortaya çıkarak “Ben bu sağlık işleminden zarar gördüm.” diye hak talebine bugüne kadar rastlamadık. Bu şekilde muameleyle rastlayan birinin de zaten artık 21’inci yüzyıl Türkiye’inde gidip de bunu çok ciddi cezalandırma sürecini başlatmaması da akıl alır bir iş olmaz. Yani bunun muhatabı Ayşe Arman değildir...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Bu bir muamma.

BAŞKAN – ...veya bir başka köşe yazarı da değildir bu işin muhatabı. Direkt olarak emniyet ve yargıdır ve Sağlık Bakanlığıdır. Böyle bir şey olur mu?

Aynı konuda mı, yoksa söz vereceğim bir cevap alacağım?

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Belki aynı konuda. Bir şey sorayım...

BAŞKAN – Siz lütfen not alın, hepsine birden cevap verin.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Çünkü biraz önce de cevap alamadım ama yani siz ifade ediyorsunuz, doğru, köşe yazarları yazıyor ama sonuçta Kadına Kürtaj Haktır Platformu var, sanırım birçok yerde de eylem, etkinlikler yaptılar. Her gün bu konu tartışılıyor. Sonuçta beden politikaları ciddi bir sorun ve beden politikasını ya da kadınlar üzerinden bu kadar çok erkeklerin söz söylemesi ya da bunun üzerinden politika yapılmasının kendisi problemlili zaten.

İkincisi: Keşke mesela bu meseleyi biz biraz tartışabilseydik kadınlar olarak yani nedir, ne değildir, psikolojik boyutu, sosyolojik boyutu, yani o kadar çok boyutu var ki bu şey açısından. Sağlık Bakanlığı, evet, belki sağlık boyutuyla ilgilenebilir ama başka şeyler var.

Çok uzatmayayım, benim birkaç sorum var, bir: Zaten mevcut olan bir kürtaj şeyi var. Yeni gelecek yasa... Belki siz de cevap verebilirsiniz Sayın Başkan, şeyse Sema Hanım da cevap verebilir...

BAŞKAN – Sorularımızı mümkün olduğu kadar toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme bölümüyle de değerlendiresek...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama şimdi ona dair mesela...

BAŞKAN - Genişletirsek çünkü ne bu Komisyonun konusu ne de değerli uzmanlar bunun muhatabı değil.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama şöyle bir sorun oluyor: Bence bütçeleme konusunda muhatap değiller, cevap da veremediler. Mesela ben soru sordun “Nasıl harcanıyor?” diye, haklı olarak böyle bir şey olmadığı için, o yüzden asıl mesele bence şeyle ilgili cevap veriyoruz.

Yani bu “Yasada temel farklılıklar nedir?” meselesi önemli yani mevcut olanda, niye yeni bir şeye ihtiyaç duyuyoruz?

İkincisi, şöyle bir şey var: Yani ikna etme gibi bir şey durumu tartışılıyor. Yani biz, dediğim gibi, basından bu şeyleri takip ediyoruz tabii. Nedir bu ikna etme? Yani diyelim ki kadın illa evli olmak durumunda değil. Biz genelde evlilik içinde şey yapmak durumunda kalıyoruz ama evlilik dışı çocukla karşı karşıya kalıyor, yani istenmeyen bir gebelikle bunun şey yapması konusunda, bunun çok daha çeşitli nedenleri oluyor, yani baskı şeyleri oluyor. Yani bu ikna etme derken nasıl bir şey? Yani kadını, niye böyle bir şeye ihtiyaç duyuluyor? Yine, sanırım, ceza artırımları falan öngörülüyor. Yine mesela diyelim ki doktora gelmeden önce kendi şeyiyle düşünüyorsa bu konuda ceza artırımı var. Yine doktora ceza, on haftadan fazlası için eğer doktor şey yapıyorsa. Mesela hiçbir doktor bunu bence almaz yani, siz alır mısınız? Almaz böyle bir şey durumu. Yani o açıdan, aslında mevcut olan şeyi zorlaştıran bir durum ve yine kadın bedeni üzerinde bir baskı, hatta “devletin kontrolü” meselesine dönüşen bir durum.

Yani bu çok ciddi ve esasen kadınların itiraz ettiği bir konu. Mesela sadece yani istenmeyen gebelikler falan da değil, ya da tecavüze uğrayan kadınların o çocuğu doğurup doğurmaması meselesi de değil çok daha farklı bir durum yani, politik olarak itiraz edilen bir nokta. Sayın Başkanım, o açıdan bu meseleye sadece, hani bazen biz de tartışırken istenmeyen evlilikler, şunlar, yani çocuklar gibi şeyler tartışıyoruz, öyle değil, yani çok esaslı ve kadın iradesine, kadın bedenine müdahaleyi ifade eden bir nokta ve bizim mesela buna parti şeyi dışında itiraz etmemiz gerektiğini düşünüyorum yani. Mesela bu konuda o yüzden yasa çıkmadan -evet yasa hazırlanıyor- bu yasanın hazırlanış sürecine bizim... Doğru, mesela Sağlık Bakanlığında olacaksa bizim Sağlık Bakanlığında bir arkadaşımız var, biz oraya daha çok hani sağlık alanından gelen bir arkadaşımızı vermişiz ama mesela bu aynı zamanda kadın meselesi, yani kadın politikası. O açıdan da bunu sizden rica ediyorum. Bu yasayı en azından hazırlanış sürecinde görüşlerimizi ifade eden bir noktaya şey yapmamız gerekiyor. Ama dediğim gibi eski yasayla yeni yasa arasında kısmen bize bir bilgi verilirse ya da bunun ne farkı var? Niye bir daha bir yasa çıkarma gereği duyuyoruz, meselesini ben anlamak istiyorum.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – KEFEK’te konuşmak lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Bütçeyi konuşamadığımız için onu soruyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Katılıyorum, tabii ki bunlar konuşulup tartışılmalı. Belki de, Sayın Binnaz Toprak’ın dediği gibi, KEFEK Komisyonunda tartışılabilir ama sonuçta hepimiz, buradaki komisyon üyeleri, kadın örgütleriyle, kadın STK’larıyla yakın ilişkisi olup da oralarla çalışma yapan insanlarız. Belki bu tip toplantılar, yani sivil toplum düzenler, oralarda da tartışılır. Yani bu tip konuların tek tartışma yeri milletvekilleriyle bürokratların bu anlamdaki tartışmasından ziyade belki de hakikaten sivil toplum çalışması, politikacılar, sivil toplum, uzmanlar bir araya gelip de belki çalıştay, konferanslar dizisi...

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Üniversitelerle beraber...

BAŞKAN – Tabii.

Bir üniversite şemsiyesi altında o bir seri toplantı yapılabilir, o zaman oralarda bunu çok enine boyuna... Belki, dediğiniz gibi, hiç tam pişmeden, henüz hazırlık aşamasında oradan bir şey çıkar, “şöyle de bir şey istiyoruz.” şeklinde, aynı Anayasa yapma sürecinde olduğu gibi bütün taraflardan bu tip görüşler alınabilir.

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – Tabii, tabii, aksi hâlde geç oluyor.

BAŞKAN – Sonuçta, bizim milletvekili olarak da görevimiz zaten bu. Bu görüşleri alıp “Milletin talepleri bunlardır.” diye o politikayı uygulayacak iradelere, işte bu Parlamentoda ilgili bakanlarda teslim etmek.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Sizi destekliyoruz.

BAŞKAN – O zaman size ev ödevi verelim.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Bize ev ödevi vermeyin, siz Bakanlığını ikna edin biz bu konuda çalışmaya hazırız yani en azından...

BAŞKAN – Buyurun çalışın, Bakanlık buna hiç mâni değil. Sayın Bakanın da ben...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama biz henüz görmüyoruz ki taslağı. Taslağı bize ulaştırın en azından, biz önerilerimiz sunalım.

BAŞKAN – Şöyle, ama bakın, tamamlanmamış bir çalışmayı hiç kimse çıkaramaz. Anayasa' da önünüze bir taslak geldi mi "bitti" diye? Hayır. Ne dendi? "Bir Anayasa yapılıyor..."

BİNNAZ TOPRAK (İstanbul) – "O, gizli" diye gelmedi.

BAŞKAN – Hayır.

...katkılarınız nedir, gönderin." dendi ve hâlâ şu anda yazılma aşaması da devam ediyor, biliyorsunuz. Yani yazılıp bittikten sonra bize verilip de bunun şurasını...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – O zaman, şöyle yapalım Sayın Başkanım...

BAŞKAN – O zaman katkı olmaz, o zaman düzeltme olur, biliyorsunuz.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Tamam. Ben başka bir şey... Yo, yo. O zaman ortak toplantı yapalım, yani, kadınlar olarak...

BAŞKAN – Tabii, tabii. Yani bu çalışmayı her zaman yapabiliriz.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Bence bu konuda çalışma yapan, işte, Kürtaj Haktır Platformu'nu da davet edelim, birlikte tartışalım. Bunu siz Fatma Hanım'a da, Sayın Bakanımıza da iletebilirsiniz.

BAŞKAN – Sayın Bakanımız da bu konuda, biliyorsunuz, çok rahat çalışma yapılan bir insan.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Birlikte bir çalışma yapalım, orada çıkacak sonuçlara göre yasaya da sunalım. Madem öyle o konuda, hani, yöntem nasıl oluyorsa, onu yapalım. Şimdi, biz, en fazla, taslak hazırlanıyor, o zaman gelip müdahale etmeye çalışıyoruz, o zaman da olmuyor, zaten partiler kendi arasında kavgaya dönüştürüyor bu işi.

BAŞKAN – İşte, ben onun için size önerdim ki, o taslak "Evet, taslak budur." diye masaya gelmeden önce fikri olan lütfen masaya koysun diye o yüzden teklif ediyorum. Yoksa, dediğiniz gibi, çok geç oluyor ondan sonra.

Buyurun hocam, Hülya Güven Hocam.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Tabii, bütçeleme konusunda çok bilgi almayınca biz de işleyişe ya da kadın konusuna değinmiş oluyoruz. Ben biraz teknik konuda bilgi almak istiyorum. Yani, baştan da söylemişim, benim biraz hakikaten kafam karıştı.

Şimdi, sizin biriminiz, aile hekimleriyle birlikte, bu, gebe takibi olsun ve diğer kadın sağlığıyla ilgili konularda ortak çalışmalarını yürütüyor. Sizler yönlendiriyorsunuz herhâlde. Peki, geri

dönüşü var mı? Yani, sizin, falanca ildeki, işte, Ahmet isimli aile hekiminin bu konuda neler yaptığını görme şansınız var mı? Bilgisayarlardan takip edebiliyor musunuz? Yani, tüm bilgiler, aile hekimlerinin bu konuda yaptıkları işleri görme şansınız var mı? Yanlış oluyorsa, yanlış gördüğünüz zaman ne yapıyorsunuz? Bütün gebeleri veya diğer ihtiyacı olanları, işte “Demir preparatı veriyoruz.” diyorsunuz, “Yakında D vitaminine başlayacağız.” dediniz, bunları izleme şansınız var mı, tek tek ama, aile hekimi bazında?

Bir de, yine kafama takılan: “40 tane kadın doğum uzmanını yetiştiriyoruz, eğitiyoruz.” dediniz. Amaç ne kadın doğum uzmanlarını eğitmekte?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Bir dakika, size sözü vereceğim bütün soruları cevaplamakla, açıklamalarınızı yapmak üzere, ondan sonra da toplantıyı kapatacağım.

Katkı sağlamak isteyen daimi uzmanımız varsa çok kısa söz vereceğim.

Buyurun.

ASPB KSGEM AİLE VE SOSYAL POLİTİKALAR UZMANI NURGÜL AKSOY – Ben şunu söylemek istiyorum: “Esasen, toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelememiz yok.” dediniz ama sizin bu uyguladığınız programların bütçeye mutlaka bir yansıması var. Bu bütçeye yansıyan oran ne düzeyde ve kadınların gerçek ihtiyaçlarına ne kadar cevap verebiliyor? Buna bakmak açısından aslında var bir şekilde. Yani, derken, kadına dair bir politika geliştiriliyor ve bu uygulanıyor. Bunun da bir parasal, bütçeye bir yansıması var. Bunu söylemek istedim. Siz, hiç yok gibi algıladınız. Ben öyle düşündüm ya da yanlış anladım.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum katkınız için.

Var mı sorusu olan?

Hocam, siz tekrar söz istiyor musunuz?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Hayır.

BAŞKAN – Peki.

O zaman size veriyorum son sözü. Lütfen, hem soruları cevaplayın hem yapabileceğiniz bütün katkıyı yapın.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığından arkadaşımızın ifade ettiği... Ben öyle bir giriş yaparak, hani, konumuz sağlık, böyle bir ayırım yapamayız kurgusundan dedim ama tabii, özel örnekleri de verdim. Bunlar zaten doğası gereği yapılmamız gereken işler yani kadın ve üreme sağlığı. Bu zaten başından belli, toplumsal cinsiyetlerde bir bütçemiz var burada ama oranı konusunda, onu size daha sonra getireceğim çünkü o konuda hazırlık yapmadan geldim.

Hülya Hanım'ın sorusuna geleyim. Biz yıl boyu 500-600 tane kadın doğum uzmanını... Amacımız anne ölümlerini azaltmak. Hani, bir milenyum hedefine ulaştık ama onu gelişmiş ülkeler düzeyine, 100 bin canlı doğumda 10'un altına indirmek için... Biz anne ölümlerini incelerken, bazı vakalarda, kadın doğum uzmanlarında, ebede birtakım bilgi beceri eksikliği olabilir diye... Bunların farkındalığını artırdık. Hepsi kadın doğum uzmanı ama bunları Maternal Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği, TJOD Derneği yani STK'lardaki hocalarımızla beraber, üniversitedeki hocalarımızla beraber, bu arkadaşlarımıza... Hepsi Türkiye'nin Muş'undan Van'ından gelmiş, belki tek kadın doğumcu ilçesinde. Hani onların zorluklarını, sorunlarını bire bir not alarak veya öğrenerek ve bunlara bilgi, nerede nereye başvuracağı konusunda bilgi vermek. Yoksa bizim bu program anne ölümlerini azaltmanın bir paydası yani bir paydaşı diyeyim. "Acil obstetrik bakım kursu" dediğimiz, kadın doğum uzmanı ve ebelerle yapılacak bir program. 40 tane kadın doğum uzmanı şu anda var dedim, her ay bu 40 kadın doğum uzmanına, peyderpey, oradaki hizmeti aksatmayacak şekilde bu eğitime devam edeceğiz. Amacımız, bu anne ölümlerindeki farkındalığı artırarak "Hani şunda şunu da yapsaydık bak bu anne ölmeyecekti." Örnek vakaları da onlara vererek, anlatarak... Çünkü, bu kadın doğum uzmanın başına ömründe... Herkesin başına gelmez, Allah'tan gelmez, bu çok korkunç bir şey; geldiği zaman da onun hayatını mahveden bir şey çünkü bu toplumsal bir sorun. Yuva yıkılıyor, gelmiş, gelecek, yatırımlar, her şey anneye... Çünkü evin direği anne, ne olursa olsun. Onun için bunlarla ilgili bilgi beceri, gerekirse, kurs mu gerekiyor, bunlara bunları sağlıyoruz.

Evet, Aile Hekimliği Bilgi Sistemi var, AHBS dediğimiz. Tüm aile hekimlerinin yaptığı iş ve işlemler buraya kaydediliyor. Onların oranlarını biz aile hekimi düzeyinde öğrenebiliriz. Bizim "Karar Destek Sistemi" diye bir programımız var. Türkiye'de gebelere uygulanan demir destek oranı nedir? Şu anda yüzde 95, 2011'in sonunda yüzde 95 oranında. Biz yüzde 95, gebemize demir desteği sağlamışız. Bunları aile hekimliğinin bu bilgi sisteminden kolayca, hekim bazlı bile elde edebiliriz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Pardon, bir şey sorabilir miyim? Yani "...elde edebiliriz." Diyorsunuz.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Var, bu oranlar oradan.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Ama sürekli bir denetim yok o zaman?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Var çünkü bunlar, negatif performans, bunların hepsi bir performansa dayalı. Bunlar, aile hekimleri, mevcut olan gebelerini izlemek ve en az dört izlem, dört izlemde de tansiyona mutlaka bakmak durumunda, ödeme bakacak, protein üresine, hemoglobine bakacak. Bunlara bakmazsa bu izlem yapılamamış sayılıyor ve ondan negatif performans dediğimiz ücret kesiliyor. Hani, bunları mutlaka yapmak durumunda. Onun ekranında gebelik testi pozitif olduğu zaman, onu öğrendiği zaman, onun artık sorumlu olduğu bir vaka oluyor, doğum ve

loğusalık dönemine kadar bunu izlemek durumunda. Bu şart, yani bunun zorunlu olduğu alan. Biz, bu bilgileri onlardan, Aile Hekimliği Bilgi Sistemi'nden Karar Destek Raporu olarak bunları süzebiliyoruz. Ona göre, bu oranları zaten onlardan elde ediyoruz. Diyelim ki hastane doğum oranı yüzde 98,9'ların üzerinde. Bunlar hep böyle bilgi sistemlerinden elde ettiğimiz verilerimiz.

“İzleniyor.” dedim, kâfi olabildi mi?

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Biriminiz iç denetim çerçevesinde bir performans denetimine tabii tutuldu mu?

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Şu anda yeni zaten. 19 Mart itibarıyla yeni bir daire kuruldu, henüz böyle bir iç denetim geçirmedik. Böyle sistemler kurum başkanlığında var.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU TEMSİLCİSİ DR. ZEKİYE ÇİPİL – Planlanıyor yani organize ediliyor ama detaylarını bilmiyoruz.

KALKINMA BAKANLIĞI PLANLAMA UZMANI TAŞKIN BABAOĞLAN – Sayın Milletvekilim, sizinle aynı endişeyi paylaşıyorum ben de. Şimdi, bir kamu hizmeti var, bu kamu hizmeti yüksek düzeyde, diğer birimlerle koordinasyon içeriyor. Yani eğer hedefimiz bebek ölüm oranlarını düşürmekse veya gebelik sonrası anne ölüm oranlarını düşürmekse sadece Sağlık Bakanlığının sağlık tedbirleri yetmez, sosyal yardım müessesesinin de devreye girmesi gerekiyor. Demir yardımımız yetmez. Amerikalıların “Women, Infants, Children” programı var mesela, orada hamilelikten itibaren, hatta çocuk 18 yaşına gelene kadar değişik düzeylerde sosyal yardım programları var ve entegre sistem. Yani bir yönüyle sağlık değerleri takip ediliyor, diğer başka bir birim marifetiyle de sosyal yardım fonksiyonu icra ediyor; süt veriliyor, kuru bakliyat veriliyor, bazen parasal yardımlarda bulunuluyor. Hani entegre bir sistem. Zannediyorum onu sorguluyorsunuz siz de yani birbirini ne derece destekliyor?

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Şimdi, tabii, o şekilde bir entegrasyon... Yani ayrı bir konu, ben direkt onu sormak istemedim. “Aile hekimleriyle ortak yürütüyoruz.” denildi. Yani aile hekimini denetleyen sizin birim mi? Yapıp yapmadığıyla tek tek sorumlu olan, denetimden birinci derecede sorumlu sizin grubunuz mu ve bu yapılıyor mu? Yapıldığı zaman, bir aile hekiminin yanlış yaptığını gördüğünüz, eksik yaptığını gördüğünüz zaman bunu kime iletirsiniz? Yani performansı eksiliyorsa bunu siz mi söylüyorsunuz? Yani sizin birim sadece eğitimde mi kalıyor, onu öğrenmek istemiştin.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Teşekkürler.

Aile Hekimi İzleme Değerlendirme Daire Başkanlığı var yani o da ayrı bir sistem. Yani sırf bu izleme-değerlendirme, bu oranlar, bu performansı, bunları izleyen bir Daire Başkanlığı var. Yani bu aile hekimleri bu programları, zorunlu, yapması gereken programları yapıyor mu yapmıyor mu? Yapmıyorsa... Bununla ilgili özellikle bir daire başkanlığımız var. Hem il düzeyinde bunların şube müdürleri var hem de Bakanlıkta var. Yani Program Uygulama Dairesi var, İzleme Değerlendirme

Dairesi var bir de Toplum Sağlığı dediğimiz, daha çok o eğitim ayağını yapan ayrı bir daire başkanlığımız var ve bunlar ayrı. Bizim programlarımızı yapıyorlar, onlar negatif performansı izleyip değerlendiriyorlar, biz de verilerini topluyoruz. Biz diyoruz ki: “Bakalım başarımız ne? Gebe Destek Programı ne oldu? Biz, kadınlarımızın ne kadarına demir verebildik, niye veremedik?” Bunu evalü ediyoruz, inceliyoruz.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Yani eğitimden sorumlu oluyorsunuz, direkt denetimden değil.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Eğitimden sorumluyuz ama ildeki bu birimler çok yakın birimler. Yani kadın ve üreme sağlığına bakan, programlara bakan kişiler ilde genelde bir kişi oluyor. Hem onlara bakıyor... Çünkü il düzeyinde bu kadar kişiyi istihdam edemezsiniz. Müdürlükte, Halk Sağlığı Müdürlüğünde 4-5 kişi var; işte obeziteye bakıyor, kronik hastalıklarına bakıyor, çocuk ergene bakıyor, kadın üreme... Bunlar genelde 1 ya da 2 kişi oluyor. Bunlar topyekûn bu hizmetlerin hem takibini hem de izleme-değerlendirmesini ilde bu düzeyde yapıbiliyorlar. Veriler aile hekimliği düzeyinde bilgi sistemleri sayesinde Ankara’dan izlenebiliyor.

Narkoz vardı, arkadaş...

BAŞKAN – Lütfen, onun da cevabını verin.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Bu narkoz olayı, tabii, o gazete haberinde... Tabii, toplumda algılanan, “narkoz” dediğiniz zaman genel anestezi. Hâlbuki bir lokal anestezi var, ikisi farklı bir anestezi. Dünya Sağlık Örgütü zaten genel anestezi önermiyor. Bu tür vakalarda -10 haftanın sonuna kadardan bahsediyorum, 10’un dışındakilerden bahsetmiyorum- istemli kürtajlarda Dünya Sağlık Örgütünün önerdiği “paraservikal blok” dediğimiz lokal anestezi. O da uygun, her vakada şart değil. Ağrı eşiği çok yüksek kadınlar vardır. Ben kendim biliyorum, doğum yapacak kadın, “İkın.” diyorum, ağrısını hissetmiyor. O ıkınacak ki doğurtacağım kadını. Yani gebelik çok küçüktür, altı haftalık bir gebeliktir. Eğer birkaç tane doğum yapmışsa zaten rahim ağzı açıktır. Plastik kanüller var, o küret dediğimiz metal şeylere yapılmıyor. Plastik kanüllerle bu gebelik mahsulü vakum aspirasyon yöntemiyle, o vakum enjektörü gibi bir şeyle aspire ediliyor. Tabii, o olayda, gazete haberinde bilgilendirme yapılmamış. Kadın -eğer doğruysa tabii ki- narkoz alacağını yani damardan bir şey verip uyutulacağını tahmin ediyor ama onu yapan hekim -tabii, olayın ne kadar olduğunu bilmiyorum- bunu iyi bir danışmanın bilgilendirme yapması lazım. Çünkü o işlem sırasında yapıyor, çünkü spekülümü takacaksınız, rahim ağzına yapılan bir anestezi dir. Bunu yapmadan onu yapması... O ağrıya dayanamaz. Bu o kadar, hani onun dediği gibi bir şey... Tamam, bir dokunma, hafif bir derinden ağrı hissedersiniz ama o dediği şekilde canlı canlı yapıldı... Tabii, bilgi eksikliği var. Kesinlikle, hiçbir hekim arkadaş... Zaten yapamaz da. Bir kadını düşünün, kıvrılırken sen kürtajı nasıl yapacaksın? Çünkü kürtaj ciddi bir işlem, cerrahi, tıbbi bir işlem, komplikasyonu olan bir işlem; perfore edebilirsiniz, oradan, rahim

ağızından alet kopabilir, kanayabilir, enfeksiyon olabilir. Yani, o şartlarda, o anlatılan şartlarda olduğuna inanmıyoruz biz. Ben de hekimim. Böyle bir şey.

Yani, narkoz konusunda, tabii... Ama kadın hiç doğum yapmamıştır, diyelim ki sezeryan veya rahim ağzında kanül dediğimiz şey geçemez. Bu gibi durumlarda zaten... Veya kadında gebelik artı miyom vardır. Bunun o şartlarda boşalması, temizlenmesi zor olur. Bu şartlarda zaten doktorlar onu genel anestezi altında yaparlar, işlemin selameti için, kadının sağlığı için. Orada bir, toplumda tabii yanlış, eksik bilgilendirme var. Hani anestezi lokal ve genel var. Genel, çok nadir vakalarda uygulanır; genellikle lokal uygulanır. Bunu belirtmek istiyorum.

Başka, milletvekilimin “Yeni yasada ne fark ediyor?” Süreler aynen korunuyor. Tabii, bu daha, henüz komisyona sunulmadı. Yani niye değiştirildi? Bir kere, izin alma olayı 1983 yılındaki yasada da var, eşinden izin alma. Hani, şu anda erkekten neden izin alınıyor, itiraz ediliyor ama o yasada var, biz ona hiç ellemedik yani. Yasada, zaten, evliyse eşinden, bekârsa hiç kimseden. Hani, bekarlarda sorun yok, direkt yaptırılıyor bu kürtaj, burada bir kısıtlama yok.

“Doktor, kadın doğum uzmanı yapsın, bu çok basit bir işlem...” Ben kadın doğumcuyum, hiç kürtaj yapmak istemem. Çok riskli olan, kanama, enfeksiyon... Riskli, cerrahi işlem bir kere. “Bunu kadın doğum uzmanı yapsın, işin ehil uzmanları...” Eskiden, o dönemde yoğun bir talep oldu, pratisyen hekimlere de bu yapıldı ki bu kadın doğumcuların uzmanlık ihtisası döneminde öğrendikleri bir işlem. Bunu pratisyen hekimin yapması riskli bir şeydi. Hani, nasıl yapıldı, onu bilemiyorum. Bir de hastane ortamı... Çünkü, bilemezsiniz, kadının bir kanama diyatezi olabilir, bir şey olabilir, bir sorun çıkabilir, perfore oldu diyelim, komplikasyon oldu, buna anında müdahale edilebilecek ortamların, hani anestezi ve ameliyathane ortamlarının olması ancak hastane ortamlarında olur. Bir poliklinik şartlarında bunu yapmak, riski hem kadına hem de hekime yüklemek olur. Bu konudaki düzenlemeler konusunda çalışmalar devam ediyor, henüz karara bağlanmamış.

Bu kadar bilgiyi size sunabiliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sağlık Bakanlığımızdan...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Bir de “ikna etme” meselesi var yani.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – İkna, orada aslında danışmanlık...

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – İkna odaları...

BAŞKAN – Hayır, hayır, öyle ikna odaları falan yok.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Öyle bir şey yok, sadece bilgi ve danışmanlık. Şimdi, mesela şöyle bir konu da var...

BAŞKAN – Sonuçları konusunda, bence herkesin hayati kararlardan bir adım öncesinde hakikaten bir bilgilenemeye ihtiyacı var. Yani, neye karar verirse ne yaşayabilir konusunda zaman zaman kadınların hakikaten bilgiye ve desteğe ihtiyacı oluyor. Bu boşanmalarda da böyle oluyor, bu çocuğun okula verilmesi, alınması konusunda da böyle oluyor. Yani çok hayati bir karar vermek üzeresiniz fakat birinin size birkaç fotoğraf göstermesine ihtiyacınız var. Bu anlamda danışmanlık ve destek hizmetinin tabii ki hepimizin başının üstünde yeri var ama öyle ikna odaları falan şey... Bunlara hepimiz karşı gelerek zaten buralara geldik yani. Hiç olur mu öyle şey?

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Ama sonuçta zaten bunlar yapılması gereken bir şey. Yani diyelim ki normalde, şimdiki kuralda doktor bilgi veriyor, riskleri nedir, şeyi nedir. Bunlar çok doğal ya da sonuçta hasta da normal bir şeyde de bunun bilgisini alıyor yani. O yüzden böyle bir...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – İmzalı kâğıt alıyor.

SEBAHAT TUNCEL (İstanbul) – Evet yani. Çünkü, doktorda risk almaz istemez. O yüzden, niye yeniden bir yasaya ihtiyaç var, ben onu anlamadım. Madem bunlar korunuyor, şey yapılıyor diye... Ya da sadece, Başbakan “Yeni bir yasa çıkarıyoruz.” dediğimiz için mi çıkarıyoruz? Yani bu soru size de.

BAŞKAN – Şöyle: Tasarının kendisini görmeden neden yeni bir yasaya ihtiyaç olup olmadığının sorusunun cevabını bu masada size kimse veremez. Çünkü, onu bir görelim izninizle, bakalım neden ihtiyaç duyulmuş. Eğer zaten her şey aynı korunuyorsa, o zaman hakikaten ne gerek var? Bazı şeyler değiştiyse ve bu kadın eşitliğine, hak ve özgürlüklerine aykırıysa tabii ki orada hepimizin söyleyeceği sözler var. Ama çok olumlu, şu anda aklımıza gelmeyen değişiklikler de varsa hepimizin de görevi bu yasa o zaman desteklemek kadının ve ailenin lehinde olmak kaydı şartıyla. Bunlar çok önemli.

Ben teşekkür ediyorum. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun...

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Bu down sendromlular için bir sorum var.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

HÜLYA GÜVEN (İzmir) – Teşekkür ederim.

Şimdi, down sendromlular belli bir aydan sonra galiba belli oluyor, onlar hemen belli olmuyor ve tabii, belki o izin verilen aydan da daha geç bir dönemde alınması gerekebiliyor aile istediği zaman. İşte orada büyük sorun var yani alınsın mı alınmasın mı, kararı kim verecek tartışması ortaya çıkıyor.

SAĞLIK BAKANLIĞI TÜRKİYE HALK SAĞLIĞI KURUMU KADIN VE ÜREME SAĞLIĞI DAİRE BAŞKANI DR. SEMA SANİSOĞLU – Bu konuda zaten bilimsel kurullar oluşturulacak, hani yönetmelikte, kanun çıktıktan sonra fetal anomalilerle ilgili ciddi bir tanımlama olacak. Bir komisyon buna karar verecek aileyle beraber, sosyolog, psikolog, her neyse, onun içeriği... İlgili uzmanlık dalı olacak, onunla beraber, çocukçu, radyolog, hani oradaki anomalinin durumuna göre

bir bilimsel komisyon oluřturup onun raporuna göre gebelięini sonlandırabilir. Fetal anomali olduğu zaman o konuda bir bilimsel komisyon gerekiyor.

BAşKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonun Toplumsal Cinsiyete Duyarlı İnceleme Komisyonunun 10'uncu Toplantısını tamamladık. Ben, Komisyon yesi milletvekili arkadaşlarıma katılımları ve katkıları için çok teşekkür ediyorum. Komisyonumuzun daimi uzmanlarına çok değerli katkıları ve katılımları için teşekkür ediyorum. Kurumlardan gelip sunumlarıyla bizi aydınlatan çok değerli uzmanlarımıza, brokratlarımıza teşekkür ediyorum.

Önümüzdeki hafta toplantıda görüşmek üzere toplantımızı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.48